

Geconsolideerde jaarrekening 2018

Bernhoven B.V.

INHOUDSOPGAVE

Pagina

5.1	Jaarrekening 2018,	
5.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2018	4
5.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2018	5
5.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018	6
5.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	7
5.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2018	20
5.1.6	Mutatieoverzicht immateriële vaste activa	33
5.1.7	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	34
5.1.8	Mutatieoverzicht financiële vaste activa	35
5.1.9	Overzicht langlopende schulden ultimo 2018	36
5.1.10	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2018	37
5.1.11	Enkelvoudige balans per 31 december 2018	49
5.1.12	Enkelvoudige resultatenrekening over 2018	50
5.1.13	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling enkelvoudige jaarrekening	51
5.1.14	Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2018	52
5.1.15	Enkelvoudig mutatieoverzicht immateriële vaste activa	64
5.1.16	Enkelvoudig mutatieoverzicht materiële vaste activa	65
5.1.17	Enkelvoudig mutatieoverzicht financiële vaste activa	66
5.1.18	Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (enkelvoudig)	67
5.1.19	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2018	68
5.1.20	Vaststelling en goedkeuring	72
5.2	Overige gegevens	
5.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	75
5.2.2	Nevenvestigingen	75
5.2.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	76

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018
(na resultaatbestemming)

	Ref.	31-dec-18	31-dec-17
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	8.564.541	7.580.114
Materiële vaste activa	2	116.569.990	119.525.036
Financiële vaste activa	3	1.034.132	1.447.532
Totaal vaste activa		126.168.663	128.552.682
Vlottende activa			
Vorraden	4	1.508.774	1.732.729
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	8.893.474	673.992
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	6	0	0
Debiteuren en overige vorderingen	7	55.285.698	48.598.195
Liquide middelen	8	3.481.604	12.850.128
Totaal vlottende activa		69.169.550	63.855.044
Totaal activa		195.338.213	192.407.726
PASSIVA			
Groepsvermogen			
(Geplaatst) kapitaal	9	2.501.649	2.501.649
Statutaire reserves		25.958.335	24.256.985
Algemene en overige reserves		1.012.452	426.947
Totaal groepsvermogen		29.472.436	27.185.581
Vorzieningen	10	8.192.101	10.032.753
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	11	105.285.223	109.267.846
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Overige kortlopende schulden	12	52.388.453	45.921.546
Totaal kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		52.388.453	45.921.546
Totaal passiva		195.338.213	192.407.726

5.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

	Ref.	2018 €	2017 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	16	193.724.738	195.153.766
Subsidies	17	3.354.356	3.498.645
Overige bedrijfsopbrengsten	18	6.593.646	7.093.605
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>203.672.739</u>	<u>205.746.016</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	19	121.338.725	116.965.566
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	20	9.338.291	10.255.951
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	21	0	0
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	22	972.394	1.888.897
Overige bedrijfskosten	23	64.028.934	67.854.140
Som der bedrijfslasten		<u>195.678.344</u>	<u>196.964.554</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		7.994.395	8.781.462
Financiële baten en lasten	24	-5.676.141	-6.549.098
Resultaat deelnemingen	25	-31.399	112.152
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>2.286.855</u></u>	<u><u>2.344.516</u></u>

RESULTAATBESTEMMING*Het resultaat is als volgt verdeeld:*

	2018 €	2017 €
Toevoeging:		
Statutaire reserves	1.701.350	1.833.840
Algemene reserves	585.505	510.676
	<u><u>2.286.855</u></u>	<u><u>2.344.516</u></u>

5.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

	Ref.	2018		2017	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			7.994.395		8.781.462
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen en overige waardeverminderingen	20, 21	9.338.291		10.247.862	
- mutaties voorzieningen	10	-1.840.652		-3.391.258	
- overige mutaties eigen vermogen		<u>0</u>		<u>0</u>	
			7.497.639		6.856.604
Veranderingen in werkkapitaal:					
- voorraden	4	223.955		-235.006	
- mutatie onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	-8.219.482		222.345	
- vorderingen	7	-6.687.503		-6.704.633	
- vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	6	0		0	
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	12	6.466.907		1.026.115	
			<u>-8.216.123</u>		<u>-5.691.179</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			7.275.911		9.946.887
Ontvangen interest	24	724		3.227	
Betaalde interest	24	-5.676.865		-6.552.325	
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	25	<u>-31.399</u>		<u>0</u>	
			<u>-5.707.540</u>		<u>-6.549.098</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			1.568.371		3.397.789
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings materiële vaste activa	2	-5.197.870		-3.307.764	
Desinvesteringen materiële vaste activa	2	0		0	
Investerings immateriële vaste activa	1	-2.167.514		-827.132	
Desinvesteringen immateriële vaste activa	1	-2.288		0	
Aflossing leningen u/g	3	382.000		127.454	
Investerings in overige financiële vaste activa	3	0		0	
Resultaat- en voorziening deelneming	3	31.399		0	
Overige mutaties financiële vaste activa	3	<u>0</u>		<u>0</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-6.954.273		-4.007.442
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	11	100.972.800		0	
Aflossing langlopende schulden	11	<u>-104.955.423</u>		<u>-5.084.653</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-3.982.623		-5.084.653
Mutatie geldmiddelen			<u><u>-9.368.524</u></u>		<u><u>-5.694.306</u></u>
Stand geldmiddelen per 1 januari	8		12.850.128		18.544.434
Stand geldmiddelen per 31 december	8		<u>3.481.604</u>		<u>12.850.128</u>
Mutatie geldmiddelen			<u>-9.368.524</u>		<u>-5.694.306</u>

Toelichting:

De positie OHW is gestegen evenals de kortlopende schulden. De investeringen zijn toegenomen, er heeft per saldo geen aanvullende financiering plaatsgevonden voor deze toename. De kasstroom is hierdoor lager dan in 2017. Dit correspondeert met het beeld van de afname van de geldmiddelen.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

Bernhoven B.V. is een algemeen ziekenhuis, statutair gevestigd te Uden, op het adres Nistelrodeseweg 10, 5406 PT te Uden en is geregistreerd onder KvK-nummer 17120496. Per 1 april 2017 is Stichting Ziekenhuis Bernhoven omgezet van een stichtingsvorm naar een BV-vorm.

Zorginstellingen "Bernhoven B.V.", "Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven" (DCTB) en "Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven" behoren tot het Bernhoven-concern. Aan het hoofd van deze groep staat Bernhoven B.V. te Uden. De jaarrekeningen van de genoemde zorginstellingen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Bernhoven-concern te Uden met uitzondering van Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven. Laatstgenoemde is niet meegenomen in de consolidatie omdat er geen financiële mutaties zijn en een lege vennootschap betreft.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi (RvW), de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655, Titel 9 BW2 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Bernhoven heeft strategische afspraken gemaakt met zorgverzekeraars rondom de DROOM strategie, welke een grote mate van comfort hebben gegeven over de omzet in de afgelopen jaren. In 2018 zijn de afspraken herijkt ten opzichte van de bestaande business case vanwege een toename van het aantal unieke patiënten en cao- en prijsindexatie. Voor 2019 en volgende jaren vindt tevens herijking plaats. De gesprekken hierover zijn onderhanden doch vergevorderd. Begin 2018 zijn de financieringsafspraken in samenwerking met het bankenconsortium herzien. Hierdoor is het renterisico gespreid en voor langere periode gereduceerd en vastgelegd. Daarnaast is verdergaande participatie in Bernhoven B.V. mogelijk gemaakt. Met de banken zijn ratio's afgesproken die passen bij de plannen en het ambitieniveau. De realisatie van (een deel van) de ratio's ligt dicht bij de ondergrens. De ontwikkeling van de ratio's wordt nauwgezet gevolgd. Voor komende jaren is het afronden van de meerjarenafspraken met zorgverzekeraars nodig, alsook de verdere uitbreiding van de participatie naar de regio die gepland staan voor de zomer 2019. Het directiecomité van Bernhoven concludeert dat er voldoende comfort is in de voortgang van de plannen en gesprekken met zorgverzekeraars en heeft vertrouwen in de toekomst.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie, en vereisen een aantal schattingen en veronderstellingen:

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Garantieregeling kapitaallasten

Bernhoven heeft in 2017 bij de NZa een verzoek ingediend in het kader van de 'Garantieregeling Kapitaallasten'. De omvang ervan is door Bernhoven bepaald overeenkomstig het NZa-formulier 'Aanvraag suppletie garantieregeling kapitaallasten 2013'. Met invorderingsrente is voorzichtigheidshalve geen rekening gehouden. In 2018 heeft de NZa de aanvraag gedeeltelijk toegewezen en gedeeltelijk afgewezen. Bernhoven heeft bezwaar gemaakt tegen de gedeeltelijke afwijzing, inmiddels is er wel uitkomst van dit bezwaar en Bernhoven overweegt in beroep te gaan. De positie in de jaarrekening is volledig onderbouwd door afgegeven garanties van zorgverzekeraars en betreft een minimum positie.

Reservering PLB uren

Onder de kortlopende schulden heeft Bernhoven de reservering op grond van PLB uren van medewerkers gewaardeerd tegen kostprijs op basis van uitbetaling. Het saldo aan PLB uren neemt jaarlijks toe doordat medewerkers het jaarsaldo niet volledig gebruiken voor opname, uitbetaling of besteding middels fiscfree. Er is sprake van een onzekerheid over de toekomstige besteding van dit saldo. De historische besteding zegt weinig over de toekomstige besteding van het saldo omdat het saldo jaarlijks oploopt. Bernhoven kent geen specifiek beleid gericht op besteding van PLB saldi. Bernhoven heeft een inschatting gemaakt van de onzekerheid door verschillende scenario's uit te werken. De scenario's gaan uit van een verschil in procentuele besteding aan opname, uitbetaling of besteding middels fisc free. Bernhoven gaat er vanuit dat er altijd een combinatie van deze drie factoren zal plaatsvinden. Volledige opname past niet binnen de formatieve kaders en beschikbaarheid van personeel op de arbeidsmarkt, besteding middels fisc free zal gestimuleerd worden. Alle drie kennen ze een ander percentage sociale lasten als opslag op de looncomponent van de PLB uren, variërend van 0% bij besteding middels fisc free, 17,91% bij uitbetaling tot 46,32% bij vervanging door opname. De scenario's variëren voor opname van 10% tot 20%, voor uitbetaling van 30% tot 50% en besteding voor fisc free van 30% tot 60%. Op basis van deze scenario's is er voor gekozen om te waarderen tegen kostprijs op basis van uitbetaling. Dit is de schuld van de organisatie bij overdracht dan wel beëindiging van de activiteiten.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van zorginstelling Bernhoven B.V. zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel de zorginstelling als de geconsolideerde maatschappijen van de zorginstelling. Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven is hierin niet meegenomen omdat dit een lege vennootschap betreft. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van zorginstelling Bernhoven B.V. Gegevens van geconsolideerde maatschappijen die andere grondslagen hanteren, zijn omgerekend naar de grondslagen van de rechtspersoon. Alleen wegens gegronde en in de toelichting vermelde redenen zijn in de geconsolideerde jaarrekening afwijkende grondslagen gehanteerd.

Overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen:

Naam	Eigen vermogen	Resultaat	Eigendom	Zeggenschap
Bernhoven B.V. (groepshoofd) te Bernheze St. Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven te Bernheze	1.014.101	585.505	N.v.t.	Volledig

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Verbonden rechtspersonen

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in paragraaf consolidatie, evenals de deelnemingen toegelicht onder de toelichting op de financiële vaste activa worden aangemerkt als verbonden partij. Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd. Verder is Stichting Bernhoven aan te merken als een verbonden partij.

Bernhoven heeft in het boekjaar zorgprestaties geleverd onder normale marktvoorwaarden aan Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Bernhoven. De Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van Bernhoven B.V. vormen tevens de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht van het Diagnostisch Centrum en het Zelfstandig Behandelcentrum.

Bernhoven B.V. heeft de volgende verbonden stichtingen en vennootschappen die niet in de consolidatie betrokken zijn.

- MediRisk te Utrecht verzekert ziekenhuizen en andere zorgorganisaties voor het risico van medische aansprakelijkheid, behandelt schadeclaims en werkt samen met de leden actief aan het voorkomen van schade. Bernhoven neemt deel aan deze verzekeraar en is uit dien hoofde verplicht tot het doen van stortingen ten behoeve van het op peil houden van het eigen vermogen van de verzekeraar. De stortingen worden toegelicht bij de toelichting op de financiële vaste activa. Bernhoven heeft zeer beperkte zeggenschap. De laatst vastgestelde jaarrekening van 2017 bevat een eigen vermogen van afgerond € 29,5mln en een resultaat afgerond van minus € 0,4mln.
- Dialysecentrum Ravenstein B.V. te Ravenstein is een initiatief van het Jeroen Bosch ziekenhuis, ziekenhuis Bernhoven, Omale en de maatschappen Interne Geneeskunde van beide ziekenhuizen. Het Dialysecentrum behandelt dialysepatiënten. Stichting Bernbosch behartigt de belangen van Dialysecentrum Ravenstein B.V. naar de zorgverzekeraars. Bernhoven heeft een minderheidsbelang van 22% in Dialysecentrum Ravenstein B.V. en neemt deel aan het bestuur van Stichting Bernbosch. De laatst vastgestelde jaarrekening 2017 bevat een vermogen van € 1.343,468 en een resultaat van € 278.232.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van zorginstelling Bernhoven B.V.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingstermijnen van immateriële en materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van het vast actief.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Omschrijving	Afschr. %
- Consessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	20%
- Goodwill	6,7%
- Grond	0%
- Bedrijfsgebouwen	2%
- Installaties	10%
- Verbouwingen	5%
- Instandhouding gebouwen	10%
- Onderhanden projecten	0%
- Inventaris	10%
- Automatisering	20%

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Het gevolg van een systeemovergang (VILA versus AFAS) in 2018 voor de Materiele vaste activa groepen naar een uniforme rubriekindeling met bijbehorende afschrijvingspercentages heeft geleid tot een schattingswijziging in de afschrijvingspercentages voor de rubriek inventarissen.

Deze wijziging heeft geen materieel effect gehad (61K), omdat het overgrote deel van de gemuteerde inventarissen met een afwijkend afschrijvingspercentage reeds was afgeschreven.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen aan deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

De leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel opgenomen tegen reële waarde. De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële Instrumenten. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen directe opbrengstwaarde.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs, of tegen lagere opbrengstwaarde. Incourantheid wordt voorkomen door periodieke controles op houdbaarheidsdatum.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Financiële instrumenten

In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: Financiële activa, Verstrekte Leningen en overige vorderingen, Liquide Middelen, Investerings in Eigen Vermogen instrumenten, Overige financiële verplichtingen (langlopende en kortlopende schulden) en Derivaten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen dan wel als overlopende actiefpost opgenomen waarop amortisatie van toepassing is. Indien instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Derivaten die liggen besloten in een basiscontract ('embedded derivaten') worden altijd gescheiden van het basiscontract wanneer:

- er geen nauw verband bestaat tussen de economische kenmerken en risico's van het derivaat enerzijds en het basiscontract anderzijds;
- een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden zou voldoen aan de definitie van een derivaat; en
- het samengestelde instrument niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd met waardeveranderingen in het resultaat.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Indien niet direct een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen, wordt de reële waarde benaderd door deze af te leiden uit de reële waarde van bestanddelen of van een soortgelijk financieel instrument, of met behulp van waarderingmodellen en waarderingstechnieken. Hierbij wordt gebruikgemaakt van recente gelijksoortige 'at arm's length'-transacties, van de DCF-methode (contante waarde van kasstromen) en/of van optiewaarderingmodellen, rekening houdend met specifieke omstandigheden.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De instelling handelt in lijn met haar treasurybeleid en -statuut niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Afgeleide financiële instrumenten en hedge accounting

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast.

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast, vindt eerste waardering plaats tegen reële waarde. Zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst- en verliesrekening, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende winst of het met het afgeleide instrument samenhangende verlies in de resultatenrekening verwerkt.

Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, worden de afdekkingsrelaties beëindigd. De cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de resultatenrekening was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

Derivaten, in de vorm van renteswaps, worden door Bernhoven ingezet om variabele rentelasten in langlopende financieringen proportioneel om te zetten in een vaste rentelast. Bernhoven documenteert de hedgerelaties in generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit.

Bernhoven dekt daarmee het risico van een rentestijging af maar beperkt daarmee ook het mogelijke rentevoordeel bij een rentedaling. Bernhoven toetst periodiek de effectiviteit van de ingezette derivaten. Dit kan gebeuren door het vergelijken van de kritische kenmerken van het hedge-instrument met die van de afgedekte positie, en / of door het vergelijken van de verandering in reële waarde van het hedge-instrument en de afgedekte positie. Indien er een indicatie voor ineffectiviteit is, bepaalt Bernhoven dit eventueel ineffectieve deel door middel van een kwantitatieve ineffectiviteitsmeting. De eventuele ineffectiviteit wordt verwerkt via de winst- en verliesrekening.

De hedge strategie zoals toegepast in het boekjaar en voorgaande boekjaren is effectief gebleken en aan de doelstelling waarvoor de afgeleide financiële instrumenten zijn ingezet wordt voldaan. De weergegeven reële waarde van de renteswaps in de jaarrekening betreft een overgenomen berekening gemaakt door de tegenpartijen, te weten de Rabobank en de ING Bank.

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten (en DBBC's)

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde of de vervaardigingsprijs, zijnde de afgeleide verkoopwaarde van de reeds bestede verrichtingen. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's / DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht.

Daarnaast worden de nog te ontvangen aanvullingen ook tot de aanneemsom in het onderhanden werk opgenomen.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Vorderingen

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde, inclusief transactiekosten. De vervolgwaaardering van vorderingen is tegen geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Van alle vorderingen wordt op iedere verslagdatum beoordeeld of er objectieve aanwijzingen bestaan dat sprake is van een bijzondere waardevermindering als gevolg van een gebeurtenis die een negatief effect heeft op de verwachte toekomstige kasstromen van de vordering. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Verliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening en worden tot uitdrukking gebracht in een voorzieningsrekening voor leningen en vorderingen. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief wordt verantwoord in de resultatenrekening door middel van oprenting van het actief.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting en verliezen af te wikkelen tenzij anders aangegeven. De rentemutatie van voorzieningen gewaardeerd tegen contante waarde is verantwoord als dotatie aan de voorziening.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening persoonlijk budget levensfase

De voorziening persoonlijk budget levensfase (PBL) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO-verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk budget levensfase kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. 2019 betreft het laatste jaar van de overgangsregeling. Dan loopt de voorziening op nul.

Voorziening uitgestelde beloningen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen voor 12,5 jaar, 25 jaar, 40 jaar dienstverband en de uitkering bij pensionering. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren (jubileum)uitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd en is aangepast aan de actuele wettelijke pensioenleeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet is 1,87% (2017: 1,91%) en de looptijd is maximaal 40 jaar.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken bevat kosten voor loondoorbetaling, verwachte transitievergoedingen en bijkomende kosten voor outplacement en juridische ondersteuning voor langdurig zieke medewerkers. De voorziening is niet contant gemaakt. Er is bij de bepaling van de voorziening rekening gehouden met de compensatieregeling transitievergoeding, die ingaat op 1 april 2020, bij langdurige arbeidsongeschiktheid. De compensatieregeling regelt de compensatie voor betaalde transitievergoeding vanaf 1 juli 2015. De vordering die is ontstaan uit hoofde van de compensatieregeling is opgenomen onder de overige vorderingen.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Voorziening eigen risico medische aansprakelijkheid

De voorziening betreft het eigen risico voor medische aansprakelijkheid bij verzekeraar Medirisk. Bernhoven betaalt op jaarbasis een eigen risico tot een maximaal bedrag (Eigen behoud, 2018 € 1.094.074,00) voor uitkeringen bij medische aansprakelijkheid. De voorziening is vorm gegeven aan de hand van een risico inschatting van de openstaande claims door Medirisk.

Voorziening frictiekosten en voorziening reorganisatie

De voorziening frictiekosten was opgenomen naar aanleiding van de reorganisatie welke ontstond uit het samenvoegen van twee locaties naar één. De reorganisatie is in 2018 finaal geëffectueerd en daarmee beëindigd.

Naar aanleiding van de DROOM strategie is een nieuw ontwerp voor de organisatie ontwikkeld. Deze is in de periode 2016 - 2018 geïmplementeerd. De kosten van personele reductie zijn geschat en voorzien in de reorganisatievoorziening. Deze bestaan uit tijdelijke loondoorbetalingen conform sociaal plan en toe te kennen transitievergoedingen. De verwachte maximale looptijd van de reorganisatie en de voorziening bedraagt 2 jaar. De voorziening is niet contant gemaakt.

Exitpremie medisch specialisten

De voorziening exitpremie medisch specialisten betreft een vergoeding voor medisch specialisten welke tot uitkering komt bij uitdiensttreding binnen vastgestelde voorwaarden. De voorziening is opgenomen tegen nominale waarde. De gehanteerde disconteringsvoet is 1,87% (2017: 1,91%).

Voorziening ORT

Naar aanleiding van recente gerechtelijke uitspraken is een schatting opgenomen van de verplichting voor het nabetalen van ORT over opgenomen vakantie over de jaren 2010 tot en met 2014. Als uitgangspunt voor de berekening is de handreiking van de NVZ genomen welke uitgaat van een vergoeding van 8,3% over de betaalde ORT in de jaren 2012 tot en met 2014. Voor de jaren 2010 en 2011 is een schatting gemaakt van geclaimde rechten aan de hand van de ontvangen stuitingsbrieven. In 2018 vindt de laatste tranche van betaling plaats waarna de voorziening wordt beëindigd.

Schulden

Langlopende schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verlichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd of vaststaan. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievoorziening. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenen

Bernhoven heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Bernhoven. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Bernhoven betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. De dekkingsgraad (na indexatie) bedroeg in december 2018 97,5%, de beleidsdekkingsgraad bedroeg 101,3%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken zal de dekkingsgraad minder sterk schommelen. Op 31 december 2023 moet de dekkingsgraad minimaal 124% zijn. Het pensioenfonds verwacht hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Bernhoven heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Bernhoven heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de besloten vennootschap in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief. Een krediet afgesloten tegen een lagere rente dan de marktrente, wordt als schuld in de balans opgenomen waarbij waardering plaatsvindt zoals opgenomen onder Financiële instrumenten. Het verschil tussen het hogere ontvangen bedrag van het krediet en de boekwaarde bij eerste verwerking betreft het voordeel als gevolg van de lagere rente. Dit voordeel wordt verwerkt als overheidssubsidie.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.4 Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig de Richtlijn Zorginstellingen een segmentatie van de resultatenrekening gemaakt in de volgende segmenten: "Bernhoven B.V." en "Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst ziekenhuis Bernhoven".

Bij de verdeling van de resultatenrekening per operationele segment is aangesloten op de activiteiten van het bedrijfsproces. De verdeling van indirecte kosten over de te onderscheiden zorgsoorten geschiedt op basis van de volgende uitgangspunten:

- indirecte personeelskosten: verdeling op basis van productie;
- indirecte materiële kosten: verdeling op basis van productie;
- indirecte overige kosten: verdeling op basis van productie.

5.1.4.5 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reële waarde-hedges of kasstroom-hedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

5.1.4.6 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

5.1.4.7 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de BV. zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Software	2.779.487	2.734.091
Goodwill	3.944.685	4.285.353
Vooruitbetalingen op immateriële activa	1.840.369	560.670
Totaal immateriële vaste activa	<u>8.564.541</u>	<u>7.580.114</u>
<i>Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>		
	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	7.580.114	7.786.888
Bij: investeringen	2.167.514	1.958.579
Af: afschrijvingen	1.185.375	1.033.906
Af: overboeking/ingebruikname	0	1.131.447
Bij Desinvesteringen	2.288	0
Boekwaarde per 31 december	<u>8.564.541</u>	<u>7.580.114</u>

Toelichting:

- De vooruitbetalingen op immateriële vaste activa zijn projectkosten van Bernhoven voor de ontwikkeling voor MICT projecten.
- De goodwill betreft goodwill welke Bernhoven heeft toegekend aan de betrokken medisch specialisten welke in 2015 en 2016 in loondienst zijn getreden bij Bernhoven. De looptijd van de goodwill wordt verondersteld gelijk te zijn aan het gemiddeld aantal werkbare jaren van de medisch specialisten als groep en is vastgesteld op 15 jaar. Bernhoven schrijft de goodwill lineair af.
- Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.

2. Materiële vaste activa

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	96.632.425	100.469.341
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	18.387.548	19.055.695
Vooruitbetalingen op materiële vaste activa	1.550.017	0
Totaal materiële vaste activa	<u>116.569.990</u>	<u>119.525.036</u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>		
	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	119.525.036	125.431.228
Bij: investeringen	5.197.870	3.307.764
Af: afschrijvingen	8.152.916	9.213.956
Boekwaarde per 31 december	<u>116.569.990</u>	<u>119.525.036</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.7

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	1.018.132	1.431.532
Overige vorderingen	16.000	16.000
Totaal financiële vaste activa	<u>1.034.132</u>	<u>1.447.532</u>
<i>Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	1.447.532	1.462.834
Resultaat deelnemingen	-31.400	112.152
Verstrekte leningen	0	0
Ontvangen aflossing deelneming	-382.000	-127.454
Bijgeschreven rente leningen	0	0
Boekwaarde per 31 december	<u>1.034.132</u>	<u>1.447.532</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.8.

Van de vorderingen op de financiële vaste activa heeft een totaalbedrag van € 16.000 een verwachte looptijd korter dan 1 jaar.

De ontvangen aflossing betreft de overname van het belang in Coöperatie ZANOB U.A. door het Jeroen Bosch ziekenhuis.

Hiermee is het belang van Bernhoven afgebouwd naar nihil.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Dialysecentrum Ravenstein B.V.	Dialyse van patiënten	193.374	22%	1.343.468	278.232
Zeggenschapsbelangen:					
MediRisk	Risico's verzekeren	722.569		29.463.000	-/- 359.000

Toelichting:

- Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.8.

- Het verschaft kapitaal aan Medirisk bestaat uit nominaal € 131.000, € 575.055 agio en € 16.514 rente.

- Onder de waarderingsgrondslagen staan het vermogen en het resultaat van de laatst vastgestelde jaarrekeningen van 2017.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

4. Voorraden

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Medische middelen	1.502.902	1.721.814
Hulpmiddelen	5.872	10.915
Totaal voorraden	<u>1.508.774</u>	<u>1.732.729</u>

Toelichting:

- Een voorziening voor incurante voorraden wordt niet noodzakelijk geacht.

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten (DBBC's en overige trajecten)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten gereguleerd segment	0	1.524.573
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten vrij segment	0	19.712.728
Onderhanden werk DOT's	22.406.593	0
Af: ontvangen voorschotten	-22.441.542	-24.269.621
Af: nuanceringen en afslagen (incl. aanvullende aanneemsommen)	8.928.423	-1.326.441
Bij: overboekingen naar vorderingen op debiteuren en nog te factureren omzet	0	5.032.753
Totaal onderhanden werk	<u>8.893.474</u>	<u>673.992</u>

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst	Af: Nuanceringen & afslagen incl. aanvullende aanneemsommen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-2018
	€	€	€	€
ACHMEA	3.026.709	2.730.512	-2.878.422	2.878.799
ASR	258.890	-116.616	0	142.274
CARESQ	113.287	4.170	0	117.457
CZ	8.995.624	2.367.080	-8.035.621	3.327.083
DSW	221.486	15.300	0	236.786
Multizorg	546.212	319.005	0	865.217
MENZIS	971.662	-377.664	-566.000	27.998
VGZ	8.182.080	3.986.637	-10.961.500	1.207.217
Zorg & Zekerheid	0	0	0	0
Overig	90.644	0	0	90.644
Totaal (onderhanden werk)	<u>22.406.594</u>	<u>8.928.424</u>	<u>-22.441.543</u>	<u>8.893.474</u>

Toelichting:

- Daar waar de bevoorschotting van de zorgverzekeraar het OHW van het desbetreffende label overschrijdt wordt het surplus overgebracht naar bevoorschotting op de vorderingen.
 - Toename wordt veroorzaakt door de post nuanceringen en afslagen die toeneemt omdat Bernhoven aanvullingen ontvangt op de facturatie tot de waarde van de aanneemsom.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

7. *Debiteuren en overige vorderingen*

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	27.793.077	19.408.845
Bevoorschotting van onderhanden werk	0	-5.032.753
Voorziening dubieuze debiteuren	-297.797	-522.512
Nog te factureren omzet niet-gebudgetteerde zorgprestaties	0	412.733
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	7.549.214	18.702.288
Garantieregeling kapitaallasten	4.302.484	7.753.811
Vordering uit hoofde van transitierегeling	0	5.313.127
Vooruitbetaalde bedragen	1.973.188	2.148.692
Nog te ontvangen bedragen	13.965.532	403.073
Rekening-courant Stichting Bernhoven	0	10.891
Totaal debiteuren en overige vorderingen	<u>55.285.698</u>	<u>48.598.195</u>

Garantieregeling kapitaallasten

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand 1 januari	7.753.811	11.753.811
Bij: jaarlaag 2017	0	1.012.636
Bij: rente jaarlaag 2013	624.497	0
Bij: rente jaarlaag 2014	409.903	0
Bij: rente jaarlaag 2015	242.108	0
Bij: rente jaarlaag 2016	119.121	0
<i>Subtotaal</i>	<u>1.395.629</u>	<u>1.012.636</u>
Af: niet gecalculeerde rente	-1.395.629	-1.012.636
Af: ontvangst 2018	-4.729.012	0
Bij/Af: voorziening	1.277.685	-4.000.000
Stand per 31 december	<u>4.302.484</u>	<u>7.753.811</u>

Toelichting:

- Op 31 oktober 2017 heeft de NZa de definitieve beschikking opgelegd inzake de transitierегeling. De vordering is in 2018 ontvangen en afgewikkeld.

- De post Nog Te Factureren Omzet neemt af met 11,3mln doordat er in december een groter deel is gefactureerd dan in voorgaande jaren. De tegenhanger is de post Debiteuren die met 8,5 mln toeneemt.

In de post nog te ontvangen is de verwerking in de balans van het overlopend hedge resultaat van de derivaten verwerkt. De passiefzijde van de verwerking is opgenomen onder overige schulden. Het betreft de verwerking van derivaten behorende bij de afgeloste leningen bij ING bank en Rabobank van januari 2018. Als gevolg van de herfinanciering is er een mismatch ontstaan tussen de door de oude derivaten afgedekte risico en het door de nieuwe derivaten afgedekte risico. Hierdoor ontstaat een uitgesteld hedgeresultaat dat over de resterende looptijd (t/m 2021) wordt afgeschreven. De positie ultimo 2018 bedraagt € 11,5 miljoen.

- Onder de kortlopende vorderingen bevindt zich een vordering van 4,3 mln uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten. De vordering uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten is gebaseerd op de beleidsregel van de NZa "Garantieregeling kapitaallasten 2013-2016". Bernhoven is een bezwaarprocedure gestart bij de NZa voor een bedrag van 8,2 mln. Zorgverzekeraars hebben in het verleden een garantie afgegeven voor een bedrag van 3,5 mln. Zorgverzekeraar VGZ heeft haar garantie in 2018 opgehoogd met 0,75 mln. Zorgverzekeraars CZ heeft daarnaast aanvullend een bedrag van 2,2 mln beschikbaar gesteld voor in 2018 geleverde zorgprestaties, welke gekoppeld is aan de garantie regeling. Indien Bernhoven volledig in het gelijk wordt gesteld in haar bezwaarprocedure bij de NZa, hoeft CZ deze aanvulling niet uit te keren.

- Onder de kortlopende vorderingen is een vordering opgenomen van 0,75mio. Dit is de compensatieregeling transitievergoeding. De vordering zal pas in 2020 ontvangen worden en heeft derhalve een langdurig karakter.

- Onder de kortlopende vorderingen is een vordering opgenomen van 0,2mio. dit zijn financierings kosten en is derhalve een vordering lange termijn

- De NZa heeft op 12 april uitspraak gedaan in het bezwaar dat Bernhoven op 20 november had ingediend inzake de garantieregeling kapitaallasten. Dit bezwaar vertegenwoordigde een waarde van € 8,2 miljoen.

De NZa heeft het bezwaar van Bernhoven op de belangrijkste onderdelen ongegrond verklaard. Slechts op twee kleinere punten is het bezwaar (gedeeltelijk) gegrond verklaard. Dit vertegenwoordigt een waarde van € 143.193.

Bernhoven overweegt thans om een bezwaarprocedure aan te spannen bij het CBb (College van Beroep voor het bedrijfsleven). Financiële gevolgen heeft het (grotendeels) afwijzen van het bezwaar niet. Bernhoven heeft in de jaarrekening een positie opgenomen die volledig is gegarandeerd door zorgverzekeraars.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

8. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bankrekeningen	3.481.604	12.850.128
Totaal liquide middelen	<u>3.481.604</u>	<u>12.850.128</u>

Toelichting:

- Er is een rekening-courantfaciliteit met de ING-Bank en de Rabobank overeengekomen van € 15 mln. Bernhoven is van mening dat deze faciliteit volstaat. De faciliteiten bij de ING-Bank en de Rabobank zijn met elkaar verbonden. Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar.

- De volgende zekerheden zijn gesteld: vuistloos pandrecht op alle roerende zaken, stil pandrecht op handelsvorderingen, stil pandrecht onderhanden werk, stil pandrecht op rechten uit verzekeringspolissen, rechten uit huurovereenkomsten alsmede op quasi goederenrechtelijke rechten met betrekking tot het vastgoed en hypotheekrecht op de nieuwbouw van het ziekenhuis.

Van het bankenconsortium is op 29 februari 2016 een definitieve waiver verkregen op de breach in de jaarrekening 2013.

- De te betalen rente bedraagt EURIBOR plus 115 basispunten.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

9. Groepsvermogen

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Geplaatst en gestort kapitaal	2.501.649	2.501.649
Statutaire reserves	25.958.335	24.256.985
Algemene en overige reserves	1.012.452	426.947
Totaal groepsvermogen	<u>29.472.436</u>	<u>27.185.581</u>

Geplaatst en gestort kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2018</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€
Geplaatst en gestort kapitaal	2.500.000	0	0	2.500.000
Kapitaal	1.649	0	0	1.649
Totaal kapitaal	<u>2.501.649</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.501.649</u>

Statutaire reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2018</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€
Statutaire reserve	24.256.985	1.701.350	0	25.958.335
Totaal statutaire reserves	<u>24.256.985</u>	<u>1.701.350</u>	<u>0</u>	<u>25.958.335</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2018</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€
Algemene reserve	426.947	585.505	0	1.012.452
Totaal algemene en overige reserves	<u>426.947</u>	<u>585.505</u>	<u>0</u>	<u>1.012.452</u>

Toelichting:

Stichting Bernhoven heeft 100% van de aandelen Bernhoven B.V. op 1 april 2017 verkregen bij het passeren van de akte van omzetting van Stichting Ziekenhuis Bernhoven in de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Bernhoven B.V.. Er is geen financiële tegenprestatie geleverd voor het verkrijgen van de aandelen, aangezien de aandelen niet winstgerechtigd zijn. Stichting Bernhoven heeft ten doel het ondersteunen en verbeteren van de zorgverlening in de regio Noord-Oost Brabant in het algemeen, zomede al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Stichting Bernhoven beoogt niet het maken van winst.

Op 1 april 2017 zijn de statuten van Stichting Ziekenhuis Bernhoven gewijzigd. De stichting is omgezet in een besloten vennootschap. Het kapitaal en de algemene reserves zijn omgezet in de volgende componenten:

- Een geplaatst en volgestort aandelenkapitaal. Vanuit de algemene reserve zijn 2.500.000 aandelen A geplaatst van € 1, in totaal € 2.500.000
- Een statutaire reserve van € 22.423.145
- De resultaten worden toegevoegd aan de statutaire reserve zolang geen winstuitkering plaats kan vinden.

De post Kapitaal en Algemene Reserve betreffen het deel van het eigen vermogen dat van toepassing is Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Bernhoven.

- Alle aandelen A zijn in handen van Stichting Bernhoven. De stichting heeft ten doel het ondersteunen en verbeteren van de zorgverlening in de regio Noordoost-Brabant in het algemeen, zomede al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. De stichting beoogt haar doel in het bijzonder te realiseren door het bevorderen van de continuïteit en het verbeteren van de kwaliteit van de door de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Bernhoven BV en haar groepsmaatschappijen te verlenen medisch-specialistische zorg.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

De eventuele toekomstige winstuitkering is geregeld in Artikel 36 van de statutenwijziging: In afwijking van het in lid 1 bepaalde is het de vennootschap niet toegestaan winst en reserves uit te keren, zolang het voor instellingen voor medisch-specialistische zorg met een toelating als bedoeld in de Wet Toelating Zorginstellingen op grond van artikel 5 lid 2 van die wet (of een daarvoor in de plaats tredende regeling) niet is toegestaan om winst en reserves uit te keren. Het in de vorige zin bepaalde is niet langer van toepassing indien en zodra in directe samenhang met een wijziging of intrekking van het bepaalde in artikel 5 lid 2 Wet Toelating Zorginstellingen (of een daarvoor in de plaats tredende regeling) het voor instellingen voor medisch-specialistische zorg met een toelating als bedoeld in de Wet Toelating Zorginstellingen is toegestaan om winst en reserves uit te keren.

Overzicht van het totaalresultaat van de instelling

	<u>31-dec-2018</u>	<u>31-dec-2017</u>
	€	€
Geconsolideerd netto-resultaat (na belastingen) toekomend aan de instelling	2.286.855	2.344.516
Herwaardering materiële vaste activa	0	0
Afwaardering/herwaardering financiële vaste activa	0	0
Af: gerealiseerde herwaardering ten laste van het eigen vermogen	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de instelling als onderdeel van het groepsvermogen	0	0
Totaalresultaat van de instelling	<u><u>2.286.855</u></u>	<u><u>2.344.516</u></u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

10. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-2018	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-12-2018
	€	€	€	€	€
Voorziening uitgestelde beloning	1.641.161	140.114	96.525	0	1.684.750
Persoonlijk levensfase budget (PLB)	194.179	0	105.803	5.521	82.855
Exitpremie medisch specialisten	4.544.086	0	128.145	5.825	4.410.116
Voorziening reorganisatie	1.999.269	402.951	1.713.527	0	688.693
Voorziening langdurig zieken	969.002	361.210	652.957	79.280	597.975
Voorziening frictiekosten	85.431	0	85.431	0	0
Voorziening ORT	499.625	0	201.967	131.540	166.118
Eigen risico medische aansprakelijkheid	100.000	687.475	225.881	0	561.594
Totaal voorzieningen	10.032.753	1.591.750	3.210.236	222.166	8.192.101

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-12-2018
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	1.728.849
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	6.463.252
hiervan > 5 jaar	4.049.602

Toelichting per categorie voorziening:

Voor een nadere toelichting op de voorziening per categorie wordt verwezen naar de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

11. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Schulden aan banken	99.812.423	104.767.846
Overige langlopende schulden	5.472.800	4.500.000
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	105.285.223	109.267.846

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	114.352.498	119.437.150
Bij: nieuwe leningen	100.972.800	0
Af: aflossingen	104.874.122	5.084.652
Stand per 31 december	110.451.176	114.352.498
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	5.165.953	5.084.652
Stand langlopende schulden per 31 december	105.285.223	109.267.846

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	5.165.953	5.084.652
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	105.285.223	109.267.846
hiervan > 5 jaar	85.954.673	89.614.032

Toelichting:

Begin januari 2018 is de bestaande lening bij ING Bank en Rabobank van 100,5 mln omgezet in een nieuwe lening van 100 mln. Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage 5.1.9 Overzicht leningen. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Toelichting:

Van het Stichting Goodwillfonds Bernhoven is op 21 maart 2017 een achtergestelde lening verkregen van EUR 4,5mln, de rente bedraagt 4%. De achtergestelde lening wordt uiterlijk 21 maart 2027 geconverteerd in eigen vermogen of afgelost. Conversie geschiedt na omzetting van Bernhoven naar de rechtsvorm BV. Bernhoven en Goodwillfonds richten een STAK op waarna het Goodwillfonds certificaten van aandelen verkrijgt ter grootte van haar verstrekte financiering.

In oktober 2018 heeft Bernhoven participaties afgegeven middels een achtergestelde obligatielening aan werknemers en medisch specialisten. In totaal is hiermee een bedrag van 372.800 gemoeid. De participatie van het personeel is een uitkering van Bernhoven BV aan medewerkers die willen participeren. De participaties zullen de komende jaren worden uitgebreid met andere stakeholders.

Verstrekte zekerheden:

Bankhypotheek: Betreft een eerste hypotheek groot € 150.000.000,00 op het totale vastgoed van Bernhoven BV. De zekerheid is t.b.v. Rabobank en ING gezamenlijk. Vuistloos pandrecht op alle roerende zaken, waaronder mede begrepen voorraden en inventaries (inclusief machinepark en rollend materieel). Stil pandrecht op handelsvorderingen, onderhanden werk, rechten uit verzekeringspolissen, rechten uit huurovereenkomsten alsmede op quasi goederenrechtelijke rechten met betrekking tot de grond en daarop te bouwen opstallen op de locatie Uden en al het overige onroerend goed. Pari pasu verklaring / negative pledge, no further Debt, Solvabiliteitsratio, Leverage ratio, Debt Service Coverage Ratio, Positieve Pledge, No change of structure. De medisch specialisten gaan geen zelfstandige samenwerkingsverbanden aan (ZBC's, priveklinieken, etc.) binnen het adherentiegebied. Hoofdelijk Medeschuldenaren: Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven en Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven (ZBCB).

Met ingang van 2 januari 2018 hebben Bernhoven en het bankenconsortium de leningen met twee keer een hoofdsom van € 58mln afgelost en is een nieuwe financiering verstrekt. Deze bestaat per bank uit vijf leningen van ieder 10mln, in totaal 100mln. De aflossingsverplichting welke uit de transactie ontstaat voor 2019 bedraagt € 3.797.966 en de aflossingsverplichting langer dan 5 jaar bedraagt € 78.018.670. De verstrekte zekerheden zijn:

- 1e hypotheek op het onroerend goed ter hoogte van de langlopende leningen (EUR 80 mln.)
- 2e hypotheek op het onroerend goed ter hoogte van de brugfinanciering (EUR 20 mln.)
- Verpanding activa (debiteuren, voorraden, inventarissen, etc.) t.b.v. werkkapitaal financiering (EUR 15 mln.)
- ING zekerhedenagent (ongewijzigd)
- Financiële covenanten: Balansratio (incl. achtergestelde leningen), 2018 > 16,5%; 2019 > 17,5%, 2020 > 24%, vanaf 2021 25%. Medio 2019 wordt balansratio opnieuw gezien o.b.v. inbreng achtergesteld vermogen
- DSCR: minimaal 1,4 (2018, minimaal 1,2)
- Leverage ratio: 2018 < 6,0; 2019 < 5,0 en vanaf 2020 < 4,5
- No change of ownership/structure/management clause, pari passu en negative- & positive pledge, non-dividend
- Huisbankierschap Rabobank -ING

De reële waarde van de langlopende leningen wijkt niet significant af van de boekwaarde.

12. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	0	0
Crediteuren	8.208.691	10.771.624
Aflossingsverplichtingen komend boekjaar langlopende leningen	5.165.953	5.084.652
Belastingen en premies sociale verzekeringen	4.660.225	4.567.758
Schulden terzake pensioenen	147.462	460.706
Nog te betalen salarissen	293.850	500.250
Omzetbelasting	263.266	97.465
Overige schulden	12.565.908	46.951
Rekening-courant Stichting Bernhoven	1.329	0
Nog te betalen kosten	5.849.402	10.140.639
Vakantiegeld	4.263.124	4.032.268
Vakantiedagen	570.849	1.334.725
Verplichtingen uren persoonlijk levensfase budget	8.980.771	8.233.649
Plafondafslagen DCTB	1.417.622	650.859
Totaal overige kortlopende schulden	52.388.453	45.921.546

Toelichting:

De nog te betalen kosten bestaan uit de af te rekenen variabele beloning en transitiekosten medisch specialisten, de te betalen rente en overlopende bedrijfskosten op 31 december.

De overige schulden betreft grotendeels de verwerking aan de passief zijde van de balans van de derivaten behorende bij de herfinanciering per januari 2018. De tegenhanger aan de actiefzijde is opgenomen onder te ontvangen bedragen. Derivaten worden gewaardeerd op kostprijs en over de looptijd (t/m 2027) afgeschreven op basis van effectieve rentemethode. De positie ultimo 2018 bedraagt € 12,4 miljoen.

Geen van de schulden heeft een looptijd langer dan een jaar m.u.v. de verplichtingen uren persoonlijk levensfase budget.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

13. Financiële instrumenten

Derivaten

Bernhoven heeft het renterisico van de financiering van haar gebouwen afgedekt door het afsluiten van renteswaps. De Bernhoven heeft de volgende renteswapcontracten afgesloten:

Naam bank:	Periode		Hoofdsom	Vaste rente	Actuele waarde per 31-12-2018
ING Bank	2-1-2018	1-1-2028	10.000.000	3,5975%	-2.132.242
	2-1-2018	1-1-2026	10.000.000	3,5975%	-1.905.422
	2-1-2018	1-1-2024	10.000.000	3,5975%	-1.574.551
	2-1-2018	1-1-2022	10.000.000	3,8300%	-1.220.378
Rabobank	2-1-2018	3-1-2022	10.000.000	3,8300%	-1.220.592
	2-1-2018	2-1-2024	10.000.000	3,5975%	-1.574.114
	2-1-2018	2-1-2026	10.000.000	3,5975%	-1.904.377
	2-1-2018	3-1-2028	10.000.000	3,5975%	-2.130.707

Met ingang van 2 januari 2018 hebben Bernhoven en het bankenconsortium de leningen van nominaal 58mln afgelost en is een nieuwe financiering verstrekt. Deze bestaat per bank uit vijf leningen van ieder 10mln, in totaal 100mln. Daarnaast zijn aanvullende renteswap-contracten afgesloten welke een looptijd hebben van 2 januari 2018 tot 1 januari 2022 resp. 1 januari 2028. Deze contracten dekken de renterisico's af van de nieuw aangetrokken leningen tot in totaal 80mln. Voor de overige 20mln is een vaste rente overeen gekomen.

Kredietrisico

De BV loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder vorderingen, overlopende activa en over liquide middelen. Het maximale kredietrisico bedraagt EUR 58,8mln. In totaal heeft Bernhoven debiteurenvorderingen voor 27,8mln waarvoor geen bevoorschotting is ontvangen. De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor circa 76% geconcentreerd bij twee grote verzekeraars. EUR 7,5mln van het risico betreft nog te factureren omzet aan Nederlandse zorgverzekeraars. EUR 3,5mln betreft liquide middelen in rekening-courant bij Nederlandse banken. Genoemde debiteuren hebben allen ten minste een A rating. De instelling heeft een actief debiteurenbeleid waarbij het risico van wanbetaling wordt verminderd door de inzet van een gerenommeerd incassobureau.

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven vastrentende leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) marktwaarde fluctuaties te beheersen. Het variabele renterisico van de financiering wordt gedeeltelijk afgedekt door derivaten, zie hiervoor 5.1.4. Op de derivaten wordt hedge accounting toegepast. De hedges zijn tot einde looptijd van de derivaten effectief.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde, anders dan opgenomen in de toelichting inzake financiële instrumenten en langlopende leningen.

14. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Onzekerheden opbrengstverantwoording

Als gevolg van materiele opbrengstverantwoording door zorgkantoren en zorgverzekeraars op de gedeclareerde zorgprestaties kunnen correcties noodzakelijk zijn op de gedeclareerde productie. De effecten van eventuele materiele naconcloles zijn voorsnóg onzeker en daarom zijn er hiervoor geen verplichtingen opgenomen in de balans

Mogelijke rechten of verplichtingen in het kader van de niet in de balans opgenomen regelingen

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Voor 2018 is het mbi-omzetplafond door de NZa vastgesteld op EUR 22.542,3 miljoen (prijsniveau 2018).

Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2018. Bernhoven BV is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans per 31 december 2018. Per circulaire heeft de NZa bericht dat het MBI niet wordt ingezet voor de overschrijdingen van 2016 en 2017.

Obligo

Het obligo betreffende de leningen, geborgd door het Waarborgfonds voor de Zorgsector, bedraagt per 31 december 2018 € 23.515 (3% van de restschuld ad. € 783.823).

Alert

Bernhoven B.V. en Alert Life Science Computing S.A. zijn in een juridisch geschil verwickeld rondom de afwikkeling van een contract in verband met de aanschaf van een elektronisch patiëntendossier. Bernhoven was volgens de rechtbank bij uitspraak van 29 juni 2016, gerechtigd de overeenkomst met Alert te ontbinden omdat ten tijde van de ontbinding aannemelijk was dat Alert er niet in zou slagen om te voldoen aan haar verplichting om voor de nader overeengekomen datum van 1 april 2013 een papiervrij ziekenhuis van Bernhoven te realiseren. Alert mag tegenbewijs leveren in hoeverre het niet kunnen realiseren van het papiervrij ziekenhuis volgens Alert aan Bernhoven toegerekend kan worden. In de meest recente uitspraak van 3 oktober 2018 heeft de rechtbank bepaald dat in het kader van nadere bewijsvoering op enkele onderdelen deskundigenonderzoek gewenst is.

Het verwijt van Alert over onrechtmatig handelen door Bernhoven is door de rechtbank bij dezelfde uitspraak verworpen. Gezien de onzekerheid over de uitkomst, heeft er in de balans geen financiële verwerking plaats gevonden.

Bankgaranties en andere zekerheden

Voor de afgegeven bankgaranties en verstrekte zekerheden aan de banken verwijzen wij naar de toelichting bij punt 11.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Huur-, lease- en onderhoudsverplichtingen

Bernhoven heeft diverse contracten afgesloten voor toekomstige jaren die betrekking hebben op huur-, lease- en

	Huur	Lease	Onderhoud
<1 jaar	705	61	1.503
>1 jaar en <5 jaar	1.863	63	2.755
>5 jaar	4.822	0	862
	<u>7.390</u>	<u>124</u>	<u>5.120</u>

Aansprakelijkheidsstelling Medirisk

Medirisk heeft per 31 december 2015 een kapitaalversterking van haar deelnemers ontvangen om te voldoen aan de Solvency-II eisen op 1 januari 2016. Bernhoven heeft daartoe naast een reguliere kapitaalstorting ook een TIER 2 garantiestelling afgegeven. Bernhoven is eigen risico drager voor de wettelijke medische aansprakelijkheid. Dat betekent dat Bernhoven aangesproken kan worden op eventuele toekomstige claims welke hun oorsprong vinden in het boekjaar.

Fiscale eenheid omzetbelasting

Per 1 december 2018 vormen Bernhoven B.V., Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven en Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven een fiscale eenheid voor de omzetbelasting, handelend onder de naam Fiscale eenheid Bernhoven B.V., Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven c.s. Voor deze periode handelden partijen al als fiscale eenheid.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

15. Financiële positie en ratio's

In onderstaand overzicht is uitgegaan van de geconsolideerde balans en resultatenrekening.

Geconsolideerde balans en resultatenrekening	31-dec-18		31-dec-17	
	€	%	€	%
Eigen vermogen	29.472.436		27.185.581	
Achternestelde leningen	4.872.800		4.500.000	
Garantieregeling	0		0	
Totaal eigen vermogen	34.345.236	80,7%	31.685.581	76,0%
Voorzieningen	8.192.101	19,3%	10.032.753	24,0%
Garantievermogen	42.537.337	100,0%	41.718.334	100,0%
Bedrijfsopbrengsten op jaarbasis	203.672.739		205.746.016	
Personeelskosten op jaarbasis	121.338.725		116.965.565	

Toelichting

Hieronder staan de belangrijkste financiële uitgangspunten op basis waarvan de ratio's worden berekend die zijn overeengekomen met het bankenconsortium ING Bank/Rabobank.

De achtergestelde leningen staan op de balans bij de langlopende leningen en worden ten behoeve van de bepaling van de solvabiliteit toegevoegd aan het eigen vermogen.

Kengetallen overeengekomen met bankenconsortium	31-dec-18	31-dec-17
Balansratio (eigen vermogen + achtergestelde lening in % balanstotaal)		
werkelijk	17,58%	16,47%
norm	>16,50	>15,50
Leverage ratio (rentedragende schulden gedeeld door bruto operationele cashflow)		
werkelijk	5,91	5,70
norm	<6,00	<6,75
Debt Service Cover ratio (Bruto Operationele Cashflow gedeeld door totaal aan financieringslasten)		
werkelijk	1,74	1,72
norm	>1,20	>1,40

5.1.6 MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten op- richting en uitgifte van aandelen	Software	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Vooruitbe- talingen op immateriële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018						
- aanschafwaarde	0	3.650.606	0	5.295.024	562.958	9.508.588
- cumulatieve afschrijvingen	0	916.515	0	1.009.671	2.288	1.928.474
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>0</u>	<u>2.734.091</u>	<u>0</u>	<u>4.285.353</u>	<u>560.670</u>	<u>7.580.114</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen		890.103	0	0	1.277.411	2.167.514
- afschrijvingen	0	844.707	0	340.668	0	1.185.375
- bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
- terugname bijz. waardeverminderingen	0	0	0		0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>						
overboeking /ingebruikname	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	2.288	2.288
per saldo	0	0	0	0	-2.288	-2.288
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>45.396</u>	<u>0</u>	<u>-340.668</u>	<u>1.275.123</u>	<u>979.851</u>
Stand per 31 december 2018						
- aanschafwaarde	0	4.540.709	0	5.295.024	1.840.369	11.676.102
- cumulatieve afschrijvingen	0	1.761.222	0	1.350.339	0	3.111.561
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>0</u>	<u>2.779.487</u>	<u>0</u>	<u>3.944.685</u>	<u>1.840.369</u>	<u>8.564.541</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	20,0%	0,0%	6,7%	0,0%	

Toelichting

De vooruitbetalingen op immateriële vaste activa bestaan uit onderhanden MICT projecten. Deze zijn toegelicht onder 5.1.5 punt 1.

5.1.7 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018						
- aanschafwaarde	120.352.844	0	64.990.908	0	0	185.343.752
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	19.883.503	0	45.935.213	0	0	65.818.716
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>100.469.341</u>	<u>0</u>	<u>19.055.695</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>119.525.036</u>
- investeringen	16.918	0	3.630.935	1.550.017	0	5.197.870
- verschuivingen rubrieken i.v.m migratie	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	3.853.834	0	4.299.082	0	0	8.152.916
- terugname bijz. waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-3.836.916</u>	<u>0</u>	<u>-668.147</u>	<u>1.550.017</u>	<u>0</u>	<u>-2.955.046</u>
Stand per 31 december 2018						
- aanschafwaarde	120.369.762	0	68.621.843	1.550.017	0	190.541.622
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	23.737.337	0	50.234.295	0	0	73.971.632
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>96.632.425</u>	<u>0</u>	<u>18.387.548</u>	<u>1.550.017</u>	<u>0</u>	<u>116.569.990</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	2,0-5,0%	0,0%	10,0-25,0%	0,0%	0,0%	

Toelichting

De vooruitbetalingen op materiële vaste activa bestaan uit onderhanden verbouw- en (medische) inventaris projecten. De specificatie is toegelicht onder 5.1.5 punt 2.

5.1.8 MUTATIEOVERZICHT FINANCIELE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen in groeps- maatschappijen	Deelnemingen in overige verbonden maatschappijen	Overige effecten	Vordering op grond van compensatieregeling	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2018	1.431.532	0	0	0	16.000	1.447.532
Resultaat deelnemingen	-31.399	0	0	0	0	-31.399
Vervreemding deelneming	-382.000	0	0	0	0	-382.000
Aflossingen leningen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>1.018.133</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>16.000</u>	<u>1.034.133</u>

BIJLAGE

5.1.9 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018

Leninggever	Afsluit- datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werke- lijke- rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Aflos- sings- wijze	Aflossings- verplichting 12md	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€		€	
BNG	02-08-99	5.105.027	30	onderhands	5,00%	2.042.147	0	170.160	1.871.987	1.021.187	lineair	170.160	rijksgarantie
BNG	15-09-03	1.134.450	20	onderhands	2,15%	340.334	0	56.721	283.613	0	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	01-12-03	1.134.450	20	onderhands	2,16%	340.334	0	56.721	283.613	0	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	22-12-03	3.750.000	18	onderhands	1,84%	833.334	0	208.334	625.000	1	lineair	208.333	borging WFZ
BNG	15-02-04	1.134.450	20	onderhands	2,25%	397.059	0	56.723	340.336	56.726	lineair	56.722	rijksgarantie
BNG	17-01-05	1.077.728	19	onderhands	3,83%	397.057	0	56.721	340.336	56.721	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	21-11-05	2.382.346	21	onderhands	3,56%	1.021.006	0	113.446	907.560	340.335	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	03-02-06	2.382.346	21	onderhands	3,62%	1.134.451	0	113.446	1.021.005	453.780	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	15-06-09	1.588.231	10	onderhands	4,30%	317.646	0	158.823	158.823	0	lineair	158.823	borging WFZ
BNG	02-11-09	2.155.460	19	onderhands	4,49%	1.247.898	0	113.446	1.134.452	567.227	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	01-08-10	2.042.011	18	onderhands	3,60%	1.247.896	0	113.445	1.134.451	567.226	lineair	113.445	rijksgarantie
St. Goodwillfonds Bernhoven	25-07-16	4.500.000	n.v.t.	achtergesteld	4,00%	4.500.000	0	0	4.500.000	4.500.000	afl. vrij	0	niet geborgd
ING Bank	01-12-12	58.000.000	30	onderhands	5,73%	50.266.668	0	50.266.668	0	0	lineair	0	niet geborgd
Rabobank	01-12-12	58.000.000	30	onderhands	5,73%	50.266.668	0	50.266.668	0	0	lineair	0	niet geborgd
ING Bank B1	2-1-2018	10.000.000	4	onderhands	3MU%	0	10.000.000	250.000	9.750.000	8.083.335	lineair	333.333	niet geborgd
ING Bank B2	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
ING Bank B3	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
ING Bank B4	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
ING Bank B5	12-1-2018	10.000.000	5	onderhands	1MU%	0	10.000.000	186.400	9.813.600	9.551.000	lineair	65.650	niet geborgd
Rabobank B1	2-1-2018	10.000.000	4	onderhands	3MU%	0	10.000.000	250.000	9.750.000	8.083.335	lineair	333.333	niet geborgd
Rabobank B2	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
Rabobank B3	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
Rabobank B4	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
Rabobank B5	2-1-2018	10.000.000	5	onderhands	1MU%	0	10.000.000	186.400	9.813.600	9.551.000	lineair	65.650	niet geborgd
Van Eerd Beheer BV	30-8-2018	600.000	4	onderhands	1,5%	0	600.000	0	600.000	0	lineair	150.000	niet geborgd
Obligatielening participatie I	31-10-2018	131.300	10	achtergesteld	4,0%	0	131.300	0	131.300	131.300	afl. vrij	0	niet geborgd
Obligatielening participatie II	31-10-2018	241.500	10	achtergesteld	4,0%	0	241.500	0	241.500	241.500	afl. vrij	0	niet geborgd
Totaal		245.359.299				114.352.498	100.972.800	104.874.122	110.451.176	85.954.673		5.165.953	

Toelichting:

De lening van Stichting Goodwillfonds Bernhoven is een achtergestelde lening, evenals obligatieleningen participatie I en II

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

5.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

Segment 1 - Bernhoven BV

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties	188.757.604	190.055.847
Subsidies	3.354.356	3.498.645
Overige bedrijfsopbrengsten	6.633.051	7.150.507
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>198.745.011</u>	<u>200.704.999</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	118.214.785	113.988.060
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	9.252.750	10.117.801
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	0	0
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	972.394	1.888.897
Overige bedrijfskosten	62.896.190	66.439.455
Som der bedrijfslasten	<u>191.336.119</u>	<u>192.434.213</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	7.408.892	8.270.786
Financiële baten en lasten	-5.676.143	-6.549.098
Resultaat deelnemingen	-31.399	112.152
RESULTAAT BOEKJAAR	<u>1.701.350</u>	<u>1.833.840</u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Statutaire reserves	1.701.350	1.833.940
	<u>1.701.350</u>	<u>1.833.940</u>

5.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

Segment 2 - Stichting DCTB

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties	10.299.055	10.241.121
Subsidies	0	0
Overige bedrijfsopbrengsten	13.274	16.624
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>10.312.329</u>	<u>10.257.745</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	3.123.941	3.007.505
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	85.541	138.149
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	0	0
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	0	0
Overige bedrijfskosten	6.517.342	6.601.415
Som der bedrijfslasten	<u>9.726.824</u>	<u>9.747.069</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	585.505	510.676
Financiële baten en lasten	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>585.505</u></u>	<u><u>510.676</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Algemene reserve	585.505	510.676
	<u><u>585.505</u></u>	<u><u>510.676</u></u>

5.1.10.2 AANSLUITING TOTAAL RESULTAAT MET RESULTAAT SEGMENTEN

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Resultaat volgens gesegmenteerde resultatenrekeningen:		
Segment 1 - Bernhoven BV	1.701.350	1.833.840
Segment 2 - Stichting DCTB	585.505	510.676
	<u>2.286.855</u>	<u>2.344.516</u>
Resultaat volgens geconsolideerde resultatenrekening	<u>2.286.855</u>	<u>2.344.516</u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

BATEN

16. Opbrengsten zorgprestaties

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	191.011.923	193.817.105
Overige zorgprestaties	2.712.815	1.336.661
Totaal	<u>193.724.738</u>	<u>195.153.766</u>

17. Subsidies

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Overige Rijkssubsidies	2.192.868	2.068.307
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	1.025.777	1.183.790
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	135.711	246.548
Totaal	<u>3.354.356</u>	<u>3.498.645</u>

18. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Bijdragen DROOM strategie	1.400.000	5.400.360
Bijdragen Garantieregeling Kapitaallasten	1.277.685	0
Verhuur lokaliteiten	309.164	350.211
Opbrengsten diensten en detacheringen	478.752	663.685
Overige opbrengsten	3.128.045	679.349
Totaal	<u>6.593.646</u>	<u>7.093.605</u>

Toelichting:

- De overige opbrengsten betreffen opbrengsten van Bernhoven waaronder vergoedingen voor ontvangen goodwill van de Plastisch Chirurgen i.v.m. vorming ZBC, uitgeleend personeel, dienstverlening centrale sterilisatie en de verhuur van onroerend goed.
- De bijdragen DROOM strategie betreffen specifieke bijdragen van de aangesloten zorgverzekeraars CZ en VGZ. De bedragen lopen af, in 2018 zijn de laatste bijdragen ontvangen uit het meerjaren contract.
- De post Bijdragen Garantieregeling Kapitaalslasten bevat de berekende jaarbijdrage over het boekjaar. In 2018 is een aanvulling van 0,75 mln garantstelling verkregen van zorgverzekeraar VGZ.

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING LASTEN

19. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Lonen en salarissen	92.888.185	90.819.806
Sociale lasten	11.919.640	11.123.873
Pensioenpremies	7.161.208	6.886.472
Andere personeelskosten:	<u>5.120.682</u>	<u>5.513.232</u>
Subtotaal	117.089.715	114.343.383
Personeel niet in loondienst	4.249.010	2.622.183
Totaal personeelskosten	<u><u>121.338.725</u></u>	<u><u>116.965.566</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
Bernhoven BV	1.399	1.417
Stichting Diagnostisch Centrum en Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven	78	56
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden (excl. pnll)	<u><u>1.477</u></u>	<u><u>1.473</u></u>

Toelichting:

De personeelskosten zijn in 2018 4,4 mln hoger dan in 2017. Belangrijkste oorzaken zijn naast de indexatie, een groei van de formatie medisch specialisten en een toename van de kosten van PNIL a.g.v. moeilijk invulbare vacatures met name binnen de O.K. en bij MICT en door projecten.

20. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Immateriële vaste activa		
- software	844.707	693.239
- goodwill	340.668	340.668
Materiële vaste activa		
- bedrijfsgebouwen en -terreinen	3.853.834	3.950.011
- andere vaste bedrijfsmiddelen	4.299.082	5.272.033
Totaal afschrijvingen	<u><u>9.338.291</u></u>	<u><u>10.255.951</u></u>

21. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- immateriële vaste activa	0	0
- materiële vaste activa	0	0
Totaal	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

22. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Plastische Chirurgie	0	824.999
Kaakchirurgie	876.994	966.148
Neurochirurgie	95.400	97.750
Totaal	<u>972.394</u>	<u>1.888.897</u>

Toelichting:

Plastische Chirurgie is per 1 april 2017 een ZBC geworden, met per 2018 eigen contracten met en facturatie aan zorgverzekeraars. Hierdoor zijn de honorariumkosten 0 in 2018

23. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	6.564.117	7.032.386
Algemene kosten	14.095.655	19.438.311
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	39.531.144	37.380.373
Onderhoud en energiekosten		
- Onderhoud	1.209.038	1.181.725
- Energiekosten gas	463.000	557.506
- Energiekosten stroom	793.277	721.932
- Energie transport en overig	38.030	43.672
Subtotaal	<u>2.503.345</u>	<u>2.504.835</u>
Huur en leasing	779.652	828.096
Dotaties en vrijval voorzieningen	555.021	670.139
Totaal overige bedrijfskosten	<u>64.028.934</u>	<u>67.854.140</u>

Toelichting:

De algemene kosten zijn gedaald doordat er in 2017 voor € 5,5 miljoen aan incidentele kosten waren opgenomen. De patiënt- en bewonersgebonden kosten zijn gestegen als gevolg van een verdere stijging van de kosten van dure geneesmiddelen en onderzoeken door derden.

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

24. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rentebaten	724	3.227
Subtotaal financiële baten	<u>724</u>	<u>3.227</u>
Rentelasten	-5.676.865	-6.552.325
Overige financiële lasten	0	0
Subtotaal financiële lasten	<u>-5.676.865</u>	<u>-6.552.325</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-5.676.141</u></u>	<u><u>-6.549.098</u></u>

25. Aandeel in het resultaat van deelnemingen

MediRisk	-28.696	7.260
Dialysecentrum Ravenstein B.V.	-2.703	104.892
Totaal aandeel in het resultaat van deelnemingen	<u><u>-31.399</u></u>	<u><u>112.152</u></u>

Toelichting:

De deelneming in Ravenstein was in de jaarrekening 2017 ten onrechte op 28% bepaald i.p.v. 22%. Dit is herzien in de jaarrekening 2018. Hierdoor is er een negatief resultaat-effect van € 80.608, dit is verwerkt.

De resultaten van de deelnemingen zijn gebaseerd op de jaarresultaten 2017 van de beide deelnemingen. Dit is conform de bestendige gedragslijn.

26. Honoraria accountant

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
De honoraria van de accountant over 2018 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	251.439	243.367
2 Overige controlewerkzaamheden	4.100	13.913
3 Fiscale advisering	0	0
4 Niet-controlediensten	17.385	9.529
Totaal honoraria accountant	<u><u>272.924</u></u>	<u><u>266.809</u></u>

De hierboven genoemde honoraria zijn gebaseerd op de werkelijk verantwoorde kosten in het boekjaar.

27. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders die in het kader van de WNT verantwoord worden, is opgenomen onder punt 29.

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

28. Fiscale positie

Vennootschapsbelasting

Bernhoven B.V. en Stichting Diagnostisch Centrum zijn niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Zij kunnen een beroep doen op de zorgvrijstelling. Voor het Diagnostisch Centrum geldt dat er op 21 december 2018 een besluit is gepubliceerd in de staatscourant. Dit besluit houdt in dat verzelfstandigde medische laboratoria kwalificeren voor de werkzaamhedeneis indien zij voldoen aan een aantal voorwaarden. Het Diagnostisch Centrum voldoet aan deze voorwaarden. De werkzaamhedeneis bepaalt middels de activiteitentoets of wordt voldaan aan de criteria voor vrijstelling. Zowel Bernhoven B.V. als Diagnostisch Centrum voldoen hieraan vanuit de activiteitentoets.

Omzetbelasting

Alle aangiften over 2018 zijn ingediend en betaald.

ANBI status

Met ingang van 1 april 2017 beschikt Bernhoven BV niet meer over een ANBI status. Alle giften voor het concern lopen via Stichting Vrienden van Bernhoven welke over een geldige ANBI status beschikt.

Schenkbelasting

Aangezien de aandelen A slechts recht geven op uitkering van winst als de houder een ANBI is, leidt de uitgifte van deze aandelen aan Stichting Bernhoven niet tot een belastbare schenking.

Fiscale eenheid omzetbelasting

Per 1 december 2018 vormen Bernhoven B.V., Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven en Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven een fiscale eenheid voor de omzetbelasting, handelend onder de naam Fiscale eenheid Bernhoven B.V., Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven c.s. Voor deze periode handelden partijen al als fiscale eenheid.

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

29. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling:

Bedragen x € 1	G.J. van den Enden	H. Wouters	J. van de Rijt	J.E. Slot
	Algemeen directeur (voorzitter)	Directeur HRM	Directeur Financiën en Bedrijfsvoering	Directeur ICT
Functiegegevens				
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/4 - 31/12	1/1 - 31/12 1,0 tot 01/04, 0,39 vanaf 01/04
Deeltijdfactor in fte (Fictieve) dienstbetrekking?	1,0 ja	1,0 ja	1,0 ja	1,0 ja
Individueel WNT-maximum	189.000	189.000	142.397	102.138
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	176.985	133.094	112.357	72.104
Beloningen betaalbaar op termijn	11.482	11.325	8.557	5.030
Subtotaal	188.467	144.419	120.914	77.134
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	188.467	144.419	120.914	77.134
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017				
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	N.v.t.	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0		1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	169.280	134.073		126.438
Beloningen betaalbaar op termijn	11.103	11.021		11.028
Totaal bezoldiging 2017	180.383	145.094		137.466
Individueel toepasselijke Bezoldigingsmaximum	181.000	181.000		181.000
Toelichting	Voor Bernhoven is klasse-indeling "V" van toepassing op basis van een puntentotaal van 13 en kent daardoor een bezoldigingsmaximum van € 189.000.			

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

29. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Vervolg leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling:

Bedragen x € 1	W. de Boer	M. Bartholomeus	M. Schenkels
Functiegegevens	Medisch directeur	Medisch directeur	Medisch directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 30/6	1/1 - 31/12	1/7 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	0,5	0,4	0,4
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Individueel WNT-maximum	46.862	75.600	38.111
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	49.079	70.618	32.042
Beloningen betaalbaar op termijn	2.275	4.618	2.308
Subtotaal	51.354	75.236	34.350
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging	51.354 *	75.236	34.350
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Overgangsrecht	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017			
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	n.v.t.
Deeltijdfactor 2017 in fte	0,5	0,5	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	92.473	80.386	
Beloningen betaalbaar op termijn	4.412	4.456	
Totaal bezoldiging 2017	96.885	84.842	
Individueel toepasselijke Bezoldigingsmaximum	90.500	90.500	

Toelichting

* Overschrijding vanwege bezoldigingsafspraken waarop het overgangsrecht van toepassing is, plus optische overschrijding wegens nabetaling vakantietoelage 2017.

Gewezen topfunctionaris**Individueel WNT-maximum**

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Bedragen x € 1	D. Berndsens	
	Directeur Financiën 2018	Directeur Financiën 2017
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 30/4	11/12 - 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	4	1
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	182	176
Maxima op basis van de normbedragen per maand	103.600	24.500
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		128.100
Bezoldiging		
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief	Ja	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	54.700	4.400
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		59.100
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging excl btw		59.100
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

29. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Toezichthoudende functionarissen:

Bedragen x € 1	G.J.H.C.M. Peeters	A. Heckman	M. Duvivier	P.F.I.M. Snijders
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/5	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	28.350	18.900	7.818	18.900
Bezoldiging	26.850	17.900	7.458	17.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	26.850	17.900	7.458	17.900
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017				
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	26.850	17.900	17.900	17.900
Individueel bezoldigingsmaximum	27.150	18.100	18.100	18.100
Totaal bezoldiging 2017	26.850	17.900	17.900	17.900

Bedragen x € 1	G.G. Merode	L.M. Niessen
Functiegegevens	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/6 - 31/12
Individueel WNT-maximum	18.900	11.081
Bezoldiging	17.900	10.442
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0
Subtotaal	17.900	10.442
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totaal bezoldiging	17.900	10.442
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/4 - 31/12	N.v.t.
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	13.425	
Individueel bezoldigingsmaximum	13.637	
Totaal bezoldiging 2017	13.425	

5.1.11 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018
 (na resultaatbestemming)

	Ref.	31-dec-18	31-dec-17
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	8.564.541	7.580.114
Materiële vaste activa	2	116.388.871	119.304.194
Financiële vaste activa	3	1.034.132	1.447.532
Totaal vaste activa		<u>125.987.544</u>	<u>128.331.840</u>
Viottende activa			
Vorraden	4	1.508.774	1.732.729
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	8.893.475	673.992
Debiteuren en overige vorderingen	7	53.617.574	48.185.461
Liquide middelen	8	2.888.315	12.826.884
Totaal viottende activa		<u>66.908.139</u>	<u>63.419.066</u>
Totaal activa		<u><u>192.895.682</u></u>	<u><u>191.750.906</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
(Geplaatst en gestort) kapitaal	9	2.500.000	2.500.000
Statutaire reserves		25.958.335	24.256.985
Algemene en overige reserves		0	0
Totaal eigen vermogen		<u>28.458.335</u>	<u>26.756.985</u>
Voorzieningen	10	8.192.101	10.032.752
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	11	105.285.223	109.267.844
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Overige kortlopende schulden	12	50.960.023	45.693.325
Totaal kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		<u>50.960.023</u>	<u>45.693.325</u>
Totaal passiva		<u><u>192.895.682</u></u>	<u><u>191.750.906</u></u>

5.1.12 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

	<u>Ref.</u>	<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	15	188.757.604	190.055.847
Subsidies	16	3.354.356	3.498.645
Overige bedrijfsopbrengsten	17	6.633.052	7.150.507
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>198.745.011</u>	<u>200.704.999</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	18	118.214.785	113.988.060
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	19	9.252.750	10.117.801
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	20	0	0
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	21	972.394	1.888.897
Overige bedrijfskosten	22	62.896.190	66.439.453
Som der bedrijfslasten		<u>191.336.119</u>	<u>192.434.212</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		7.408.892	8.270.787
Financiële baten en lasten	23	-5.676.143	-6.549.098
Resultaat deelneming	24	-31.399	112.152
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>1.701.350</u></u>	<u><u>1.833.841</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
Toevoeging/(onttrekking):			
Statutaire reserves		<u>1.701.350</u>	<u>1.833.841</u>
		<u><u>1.701.350</u></u>	<u><u>1.833.841</u></u>

**5.1.13 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING
ENKELVOUDIGE JAARREKENING**

5.1.13.1 Algemeen

Omdat er geen afwijkingen zijn van de waarderingsgrondslagen in de enkelvoudige jaarrekening wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen van de geconsolideerde balans, paragraaf 5.1.4.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans niet afwijken van de geconsolideerde balans zijn deze hierna niet nader toegelicht en wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

ACTIVA**1. Immateriële vaste activa**

	31-dec-18	31-dec-17
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Software	2.779.487	2.734.091
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	3.944.685	4.285.353
Vooruitbetalingen op immateriële activa	1.840.369	560.670
Totaal immateriële vaste activa	8.564.541	7.580.114
<i>Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	2018	2017
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	7.580.114	7.786.888
Bij: investeringen	2.167.514	1.958.579
Af: afschrijvingen	1.185.375	1.033.906
Af: overboeking/ingebruikname	0	1.131.447
Bij: desinvestering	2.288	0
Boekwaarde per 31 december	8.564.541	7.580.114

Toelichting:

- De vooruitbetalingen op immateriële vaste activa zijn projectkosten van Bernhoven voor de ontwikkeling van MICT projecten.
- De goodwill betreft goodwill welke Bernhoven heeft toegekend aan de betrokken medisch specialisten welke in 2015 en 2016 in loondienst zijn getreden bij Bernhoven. De looptijd van de goodwill wordt verondersteld gelijk te zijn aan het gemiddeld aantal werkbare jaren van de medisch specialisten als groep en is vastgesteld op 15 jaar. Bernhoven schrijft de goodwill lineair af.
- Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.15.

2. Materiële vaste activa

	31-dec-18	31-dec-17
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	96.632.425	100.469.341
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	18.206.429	18.834.853
Vooruitbetalingen op de materiële vaste activa	1.550.017	0
Totaal materiële vaste activa	116.388.871	119.304.194
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	2018	2017
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	119.304.194	125.161.655
Bij: investeringen	5.152.052	3.218.345
Af: afschrijvingen	8.067.375	9.075.806
Af: desinvesteringen	0	0
Boekwaarde per 31 december	116.388.871	119.304.194

Toelichting:

- De vooruitbetalingen op materiële vaste activa zijn projectkosten van Bernhoven voor de ontwikkeling van bouwkundige aanpassingen en renovatie, en de aanschaf van (medische) inventaris en computerapparatuur.
- Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.16.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	1.018.132	1.431.532
Overige vorderingen	16.000	16.000
Totaal financiële vaste activa	<u>1.034.132</u>	<u>1.447.532</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	1.447.532	1.462.834
Resultaat deelnemingen	-31.399	112.152
Verstrekke leningen	0	0
Ontvangen aflossing deelneming	-382.000	-127.454
Bijgeschreven rente leningen	0	0
Boekwaarde per 31 december	<u>1.034.133</u>	<u>1.447.532</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.17.

Van de vorderingen op de financiële vaste activa heeft een totaalbedrag van € 16.000 een looptijd korter dan 1 jaar.

De ontvangen aflossing betreft de overname van het belang in Coöperatie ZANOB U.A. door het Jeroen Bosch ziekenhuis. Hiermee is het belang van Bernhoven afgebouwd naar nihil.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Dialysecentrum Ravenstein B.V.	Dialyse van patiënten	193.374	22%	1.343.468	278.232
Zeggenschapsbelangen:					
MediRisk	Risico's verzekeren	722.569		29.463.000	-/- 359.000

Toelichting:

- Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.17.

- Het verschaft kapitaal aan Medirisk bestaat uit nominaal € 131.000, € 575.055 agio en € 16.514 rente.

- Onder de waarderingsgrondslagen staan het vermogen en het resultaat van de laatst vastgestelde jaarrekeningen van 2017.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

4. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Medische middelen	1.502.902	1.721.814
Hulpmiddelen	5.872	10.915
Totaal voorraden	<u>1.508.774</u>	<u>1.732.729</u>

Toelichting:

- Een voorziening voor incurante voorraden wordt niet noodzakelijk geacht.

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten (DBBC's en overige trajecten)

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten gereguleerd segment	0	1.524.573
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten vrij segment	0	19.712.728
Onderhanden werk DOT's	22.406.593	0
Af: ontvangen voorschotten	-22.441.542	-24.269.621
Af: nuancering en afslagen (incl. aanvullingen en aannemsommen)	8.928.423	-1.326.441
Bij: overboeking naar vorderingen op debiteuren en nog te factureren omzet	0	5.032.753
Totaal onderhanden werk	<u>8.893.474</u>	<u>673.992</u>

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst	Af:	Af:	Saldo per 31-dec-2018
		Nuanceringen & afslagen incl aanvullingen en aannemsommen	ontvangen voorschotten	
		€	€	€
ACHMEA	3.026.709	2.730.512	-2.878.422	2.878.799
ASR	258.890	-116.616	0	142.274
CARESQ	113.287	4.170	0	117.457
CZ	8.995.624	2.367.080	-8.035.621	3.327.083
DSW	221.486	15.300	0	236.786
Multizorg	546.212	319.005	0	865.217
MENZIS	971.662	-377.664	-566.000	27.998
VGZ	8.182.080	3.986.637	-10.961.500	1.207.217
Zorg & Zekerheid	0	0	0	0
Overig	90.644	0	0	90.644
Totaal (onderhanden werk)	<u>22.406.594</u>	<u>8.928.424</u>	<u>-22.441.543</u>	<u>8.893.475</u>

Toelichting:

- Daar waar de bevoorschotting van de zorgverzekeraar het OHW van het desbetreffende label overschrijdt wordt het surplus overgebracht naar bevoorschotting op de vorderingen.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

7. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	25.256.000	19.408.845
Bevoorschotting van onderhanden werk	0	-5.032.753
Voorziening dubieuze debiteuren	-298.008	-522.512
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	6.974.472	18.702.288
Vordering uit hoofde van transitierегeling	0	5.313.127
Rekening-courant St. Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Bernhoven	1.599.444	0
Garantielening kapitaallasten	4.302.484	7.753.811
Vooruitbetaalde bedragen:	1.973.189	2.148.692
Nog te ontvangen bedragen:	13.809.993	403.073
Rekening-courant Stichting Bernhoven	0	10.891
Totaal debiteuren en overige vorderingen	<u>53.617.574</u>	<u>48.185.461</u>

Garantieregeling kapitaallasten

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand 1 januari	7.753.811	11.753.811
Bij: jaarlaag 2017	0	1.012.636
Bij: rente jaarlaag 2013	624.497	0
Bij: rente jaarlaag 2014	409.903	0
Bij: rente jaarlaag 2015	242.108	0
Bij: rente jaarlaag 2016	119.121	0
Subtotaal	<u>1.395.629</u>	<u>1.012.636</u>
Af: niet gecalculeerde rente	-1.395.629	-1.012.636
Af: ontvangst 2018	-4.729.012	0
Bij/Af: voorziening	1.277.685	-4.000.000
Stand per 31 december	<u>4.302.484</u>	<u>7.753.811</u>

Toelichting:

- Bernhoven is in de gelegenheid gesteld om een nieuw dossier transitiebedrag aan te leveren aan de NZa. Op 31 oktober 2017 heeft de NZa de definitieve beschikking opgelegd. De vordering is in 2018 ontvangen en afgewikkeld.

- De post Nog Te Factureren Omzet neemt af met 11,7mln doordat er in december een groter deel is gefactureerd dan in voorgaande jaren. De tegenhanger is de post Debiteuren die met 6,0 mln toeneemt.

In de post nog te ontvangen is de verwerking in de balans van het overlappend hedge resultaat van de derivaten verwerkt. De passiefzijde van de verwerking is opgenomen onder overige schulden. Het betreft de verwerking van derivaten behorende bij de afgeloste leningen bij ING bank en Rabobank van januari 2018. Als gevolg van de herfinanciering is er een mismatch ontstaan tussen de door de oude derivaten afgedekte risico en het door de nieuwe derivaten afgedekte risico. Hierdoor ontstaat een uitgesteld hedgeresultaat dat over de resterende looptijd (t/m 2021) wordt afgeschreven. De positie ultimo 2018 bedraagt € 11,5 miljoen.

- Onder de kortlopende vorderingen bevindt zich een vordering van 4,3 mln uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten. De vordering uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten is gebaseerd op de beleidsregel van de NZa "Garantieregeling kapitaallasten 2013-2016". Bernhoven is een bezwaarprocedure gestart bij de NZa voor een bedrag van 8,2 mln. Zorgverzekeraars hebben in het verleden een garantie afgegeven voor een bedrag van 3,5 mln. Zorgverzekeraar VGZ heeft haar garantie in 2018 opgehoogd met 0,75 mln. Zorgverzekeraars CZ heeft daarnaast aanvullend een bedrag van 2,2 mln beschikbaar gesteld voor in 2018 geleverde zorgprestaties, welke gekoppeld is aan de garantie regeling. Indien Bernhoven volledig in het gelijk wordt gesteld in haar bezwaarprocedure bij de NZa, hoeft CZ deze aanvulling niet uit te keren.

- Onder de kortlopende vorderingen is een vordering opgenomen van 0,75mio. Dit is de compensatieregeling transitievergoeding. De vordering zal pas in 2020 ontvangen worden en heeft derhalve een langdurig karakter.

- Onder de kortlopende vorderingen is een vordering opgenomen van 0,2mio. dit zijn financierings kosten en is derhalve een vordering lange termijn

- De NZa heeft op 12 april uitspraak gedaan in het bezwaar dat Bernhoven op 20 november had ingediend inzake de garantieregeling kapitaallasten. Dit bezwaar vertegenwoordigde een waarde van € 8,2 miljoen.

De NZa heeft het bezwaar van Bernhoven op de belangrijkste onderdelen ongegrond verklaard. Slechts op twee kleinere punten is het bezwaar (gedeeltelijk) gegrond verklaard. Dit vertegenwoordigt een waarde van € 143.193.

Bernhoven overweegt thans om een bezwaarprocedure aan te spannen bij het CBb (College van Beroep voor het bedrijfsleven).

Financiële gevolgen heeft het (grotendeels) afwijzen van het bezwaar niet. Bernhoven heeft in de jaarrekening een positie opgenomen die volledig is gegarandeerd door zorgverzekeraars.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

8. Liquide middelen

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Bankrekeningen	2.888.315	12.826.884
Totaal liquide middelen	<u>2.888.315</u>	<u>12.826.884</u>

Toelichting:

- Er is een rekening-courantfaciliteit met de ING-Bank en de Rabobank overeengekomen van € 15 mln. Bernhoven is van mening dat deze faciliteit volstaat. De faciliteiten bij de ING-Bank en de Rabobank zijn met elkaar verbonden. Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar.

- De volgende zekerheden zijn gesteld: vuistloos pandrecht op alle roerende zaken, stil pandrecht op handelsvorderingen, stil pandrecht onderhanden werk, stil pandrecht op rechten uit verzekeringspolissen, rechten uit huurovereenkomsten alsmede op quasi goederenrechtelijke rechten met betrekking tot het vastgoed en hypotheekrecht op de nieuwbouw van het ziekenhuis.

- De te betalen rente bedraagt EURIBOR plus 115 basispunten.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

9. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Geplaatst en gestort kapitaal	2.500.000	2.500.000
Statutaire reserves	25.958.335	24.256.985
Algemene en overige reserves	0	0
Totaal eigen vermogen	<u>28.458.335</u>	<u>26.756.985</u>

Geplaatst en gestort kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2018</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€
Geplaatst en gestort kapitaal	2.500.000	0	0	2.500.000
Kapitaal	0	0	0	0
Totaal kapitaal	<u>2.500.000</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.500.000</u>

Statutaire reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2018</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€
Statutaire reserve	24.256.985	1.701.350	0	25.958.335
Totaal statutaire reserves	<u>24.256.985</u>	<u>1.701.350</u>	<u>0</u>	<u>25.958.335</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2018</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€
Algemene reserve	0	0	0	0
Totaal algemene en overige reserves	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting:

Op 1 april 2017 zijn de statuten van Stichting Ziekenhuis Bernhoven gewijzigd. De stichting is omgezet in een besloten vennootschap.

Het kapitaal en de algemene reserves zijn omgezet in de volgende componenten:

- Een geplaatst en volgestort aandelenkapitaal. Vanuit de algemene reserve zijn 2.500.000 aandelen A geplaatst van € 1, in totaal € 2.500.000

- Een statutaire reserve van € 22.423.145

- Conform artikel 35A lid 2 sub A wordt toegevoegd aan de statutaire reserve: het gehele resultaat en alle reserves, behaald respectievelijk gevormd bij gelegenheid van en sedert de omzetting in de vennootschap van de voormalige stichting: STICHTING ZIEKENHUIS BERNHOVEN, destijds gevestigd in de gemeente Bernheze en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 17120496, totdat het, in directe samenhang met een wijziging of intrekking van het bepaalde in artikel 5 lid 2 Wet Toelating Zorginstellingen (of een daarvoor in de plaats tredende regeling), voor instellingen voor medisch-specialistische zorg met een toelating als bedoeld in de Wet Toelating Zorginstellingen is toegestaan om winst en reserves uit te keren;

- De resultaten worden toegevoegd aan de statutaire reserve zolang geen winstuitkering plaats kan vinden.

- Een geplaatst en volgestort aandelenkapitaal. Vanuit de algemene reserve zijn geplaatst 2.500.000 aandelen A van € 1, in totaal € 2.500.000. Alle aandelen zijn in handen van Stichting Bernhoven. De stichting heeft ten doel het ondersteunen en verbeteren van de zorgverlening in de regio Noordoost-Brabant in het algemeen, zomede al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. De stichting beoogt haar doel in het bijzonder te realiseren door het bevorderen van de continuïteit en het verbeteren van de kwaliteit van de door de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Bernhoven BV en haar groepsmaatschappijen te verlenen medisch-specialistische zorg.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

**Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2018
en resultaat over 2018**

De specificatie is als volgt :

	<u>Eigen vermogen</u>	<u>Resultaat</u>
	€	€
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:	28.458.335	1.701.350
Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Bernhoven	1.014.101	585.505
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>29.472.436</u>	<u>2.286.855</u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

10. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-2018	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-2018
	€	€	€	€	€
Voorziening uitgestelde beloning	1.641.161	140.114	96.525	0	1.684.750
Persoonlijk levensfase budget (PLB)	194.179	0	105.803	5.521	82.855
Exitpremie medisch specialisten	4.544.086	0	128.145	5.825	4.410.116
Voorziening reorganisatie	1.999.269	402.951	1.713.527	0	688.693
Voorziening langdurig zieken	969.002	361.210	652.957	79.280	597.975
Voorziening frictiekosten	85.431	0	85.431	0	0
Voorziening ORT	499.625	0	201.967	131.540	166.118
Eigen risico medische aansprakelijkheid	100.000	687.475	225.881	0	561.594
Totaal voorzieningen	10.032.753	1.591.750	3.210.236	222.166	8.192.101

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-2018
	€
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	1.728.849
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	6.463.252
hiervan > 5 jaar	4.049.602

Toelichting per categorie voorziening:

Voor een nadere toelichting op de voorziening per categorie wordt verwezen naar de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

11. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Schulden aan banken	99.812.423	104.767.844
Overige langlopende schulden	5.472.800	4.500.000
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	105.285.223	109.267.844

Het verloop is als volgt weer te geven:

	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	114.352.498	119.437.150
Bij: nieuwe leningen	100.972.800	0
Af: aflossingen	104.874.122	5.084.653
Stand per 31 december	110.451.176	114.352.497
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	5.165.953	5.084.653
Stand langlopende schulden per 31 december	105.285.223	109.267.844

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	5.165.953	5.084.653
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	105.285.223	109.267.844
hiervan > 5 jaar	85.954.673	89.614.032

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage 5.1.18 Overzicht leningen.

De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Toelichting:

Van het Stichting Goodwillfonds Bernhoven is op 21 maart 2017 een achtergestelde lening verkregen van EUR 4,5mln, de rente bedraagt 4%. De achtergestelde lening wordt uiterlijk 21 maart 2027 geconverteerd in eigen vermogen of afgelost. Conversie geschiedt na omzetting van Bernhoven naar de rechtsvorm BV. Bernhoven en Goodwillfonds richten een STAK op waarna het Goodwillfonds certificaten van aandelen verkrijgt ter grootte van haar verstrekte financiering.

In oktober 2018 heeft Bernhoven participaties afgegeven middels een achtergestelde obligatielening aan werknemers en medisch specialisten. In totaal is hiermee een bedrag van 372.800 gemoed. De participatie van het personeel is een uitkering van Bernhoven BV aan medewerkers die willen participeren. De participaties zullen de komende jaren worden uitgebreid met andere stakeholders.

Verstrekte zekerheden:

Bankhypotheek: Betreft een eerste hypotheek groot € 150.000.000,00 op het totale vastgoed van Bernhoven BV. De zekerheid is t.b.v. Rabobank en ING gezamenlijk. Verpanding van bedrijfsuitrusting, inventaris, voorraden, onderhanden werk en vorderingen op derden. Pari pasu verklaring / negative pledge, no further Debt, Solvabiliteitsratio, Leverage ratio, Debt Service Coverage Ratio, Positieve Pledge, No change of structure. De belangrijkste ziektekostenverzekeraars committeren zich voor de eerste 5 jaar (2014-2018) qua volume aan de afgegeven business-case. Het realiseren van de vastgestelde meerjarenprognose is resultaatverbintenis. Het niet realiseren van deze prognose leidt tot een default. De medisch specialisten gaan geen zelfstandige samenwerkingsverbanden aan (ZBC's, priveklinieken, etc.) binnen het adherentiegebied. Hoofdelijk Medeschuldenaren: Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven en Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven (ZBCB).

Met ingang van 2 januari 2018 hebben Bernhoven en het bankenconsortium de leningen met twee keer een hoofdsom van € 58mln afgelost en is een nieuwe financiering verstrekt. Deze bestaat per bank uit vijf leningen van ieder 10mln, in totaal 100mln. De aflossingsverplichting welke uit de transactie ontstaat voor 2019 bedraagt € 3.797.966 en de aflossingsverplichting langer dan 5 jaar bedraagt € 78.018.670. De verstrekte zekerheden zijn:

- 1e hypotheek op het onroerend goed ter hoogte van de langlopende leningen (EUR 80 mln.)
- 2e hypotheek op het onroerend goed ter hoogte van de brugfinanciering (EUR 20 mln.)
- Verpanding activa (debiteuren, voorraden, inventarissen, etc.) t.b.v. werkkapitaalfinanciering (EUR 15 mln.)
- ING zekerhedenagent (ongewijzigd)
- Financiële covenanten: balansratio (incl. achtergestelde leningen), 2017 > 15,5%; 2018 > 16,5%; 2019 > 17,5%, 2020 > 24%, vanaf 2021 25%. Medio 2019 wordt balansratio opnieuw bezien o.b.v. inbreng achtergesteld vermogen
- DSCR: minimaal 1,4 (2018, minimaal 1,2)
- Leverage ratio: 2017 < 6,75; 2018 < 6,0; 2019 < 5,0 en vanaf 2020 < 4,5
- No change of ownership/structure/management clause, pari passu en negative- & positive pledge, non-dividend
- Huisbankierschap Rabobank -ING

De reële waarde van de langlopende leningen wijkt niet significant af van de boekwaarde.

12. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Crediteuren	8.207.575	10.771.624
Aflossingsverplichtingen komend boekjaar langlopende leningen	5.165.953	5.084.653
Belastingen en premies sociale verzekeringen	4.660.225	4.567.759
Schulden terzake pensioenen	147.462	460.705
Nog te betalen salarissen	293.850	500.250
Omzetbelasting	263.226	97.465
Overige schulden:	12.565.831	46.951
Rekening-courant Stichting Bernhoven	1.329	0
Nog te betalen kosten:	5.839.829	10.021.103
Rekening-courant St. Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Bernhoven	0	542.173
Vakantiegeld	4.263.124	4.032.268
Vakantiedagen	570.849	1.334.725
Verplichtingen persoonlijk budget levensfase	8.980.771	8.233.649
Totaal overige kortlopende schulden	<u>50.960.024</u>	<u>45.693.325</u>

Toelichting:

De nog te betalen kosten bestaan uit de af te rekenen variabele beloning en transitiekosten medisch specialisten, de te betalen rente en overlopende bedrijfskosten op 31 december.

De overige schulden betreft grotendeels de verwerking aan de passief zijde van de balans van de derivaten behorende bij de herfinanciering per januari 2018. De tegenhanger aan de actiefzijde is opgenomen onder de nog te ontvangen bedragen. Derivaten worden gewaardeerd op kostprijs en over de looptijd (t/m 2027) afgeschreven op basis van effectieve rentemethode. De positie ultimo 2018 bedraagt € 12,4 miljoen.

Geen van de schulden heeft een looptijd van langer dan een jaar m.u.v. de verplichting persoonlijk budget levensfase.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

13. Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De instelling handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Derivaten

Bernhoven heeft het renterisico van de financiering van haar gebouwen afgedekt door het afsluiten van renteswaps.

Bernhoven heeft de volgende renteswapcontracten afgesloten:

Naam bank:	Periode		Hoofdsom	Vaste rente	Actuele waarde per 31-12-2018
ING Bank	2-1-2018	1-1-2028	10.000.000	3,5975%	-2.132.242
	2-1-2018	1-1-2026	10.000.000	3,5975%	-1.905.422
	2-1-2018	1-1-2024	10.000.000	3,5975%	-1.574.551
	2-1-2018	1-1-2022	10.000.000	3,8300%	-1.220.378
Rabobank	2-1-2018	3-1-2022	10.000.000	3,8300%	-1.220.592
	2-1-2018	2-1-2024	10.000.000	3,5975%	-1.574.114
	2-1-2018	2-1-2026	10.000.000	3,5975%	-1.904.377
	2-1-2018	3-1-2028	10.000.000	3,5975%	-2.130.707

Met ingang van 2 januari 2018 hebben Bernhoven en het bankenconsortium de leningen van nominaal 58mln afgelost en is een nieuwe financiering verstrekt. Deze bestaat per bank uit vijf leningen van ieder 10mln, in totaal 100mln. Daarnaast zijn aanvullende renteswapcontracten afgesloten welke een looptijd hebben van 2 januari 2018 tot 1 januari 2022 resp. 1 januari 2028. Deze contracten dekken de renterisico's af van de nieuw aangetrokken leningen tot in totaal 80mln. Voor de overige 20mln is een vaste rente overeen gekomen.

Kredietrisico

De BV loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder vorderingen, overlopende activa en over liquide middelen. Het maximale kredietrisico bedraagt EUR 58,8mln. In totaal heeft Bernhoven debiteurenvorderingen voor 27,8mln waarvoor geen bevoorschotting is ontvangen. De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor circa 76% geconcentreerd bij twee grote verzekeraars. EUR 7,5mln van het risico betreft nog te factureren omzet aan Nederlandse zorgverzekeraars. EUR 3,5mln betreft liquide middelen in rekening-courant bij Nederlandse banken. Genoemde debiteuren hebben allen ten minste een A rating. De instelling heeft een actief debiteurenbeleid waarbij het risico van wanbetaling wordt verminderd door de inzet van een gerenommeerd incassobureau.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven vastrentende leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) marktwaarde fluctuaties te beheersen. Het variabele renterisico van de financiering wordt gedeeltelijk afgedekt door derivaten, zie hiervoor 5.1.4. Op de derivaten wordt hedge accounting toegepast. De hedges zijn tot einde looptijd van de derivaten effectief. Met de nieuwe overeenkomsten heeft Bernhoven meer flexibiliteit ingebouwd om in te spelen op de relevante ontwikkelingen.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde, anders dan opgenomen in de toelichting inzake financiële instrumenten en langlopende leningen.

14. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Onzekerheden opbrengstverantwoording

Als gevolg van materiële nacontroles door zorgkantoren en zorgverzekeraars op de gedeclareerde zorgprestaties kunnen correcties noodzakelijk zijn op de gedeclareerde productie. De effecten van eventuele materiële nacontroles zijn vooralsnog onzeker en daarom zijn er hiervoor geen verplichtingen opgenomen in de balans.

Mogelijke rechten of verplichtingen in het kader van de niet in de balans opgenomen regelingen

Obligo

Het obligo betreffende de leningen, geborgd door het Waarborgfonds voor de Zorgsector, bedraagt per 31 december 2018 € 23.515 (3% van de restschuld ad. € 783.823).

Alert

Bernhoven B.V. en Alert Life Science Computing S.A. zijn in een juridisch geschil ontwikkeld rondom de afwikkeling van een contract in verband met de aanschaf van een elektronisch patiëntendossier. Bernhoven was volgens de rechtbank bij uitspraak van 29 juni 2016, gerechtigd de overeenkomst met Alert te ontbinden omdat ten tijde van de ontbinding aannemelijk was dat Alert er niet in zou slagen om te voldoen aan haar verplichting om voor de nader overeengekomen datum van 1 april 2013 een papieren ziekenhuis van Bernhoven te realiseren. Alert mag tegenbewijs leveren in hoeverre het niet kunnen realiseren van het papieren ziekenhuis volgens Alert aan Bernhoven toegerekend kan worden. In de meest recente uitspraak van 3 oktober 2018 heeft de rechtbank bepaald dat in het kader van nadere bewijsvoering op enkele onderdelen deskundigenonderzoek gewenst is.

Het verwijt van Alert over onrechtmatig handelen door Bernhoven is door de rechtbank bij dezelfde uitspraak verworpen. Gezien de onzekerheid over de uitkomst, heeft er in de balans geen financiële verwerking plaats gevonden.

Bankgaranties en andere zekerheden

Voor de afgegeven bankgaranties en verstrekte zekerheden aan de banken verwijzen wij naar de toelichting bij punt 11.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

14. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Huur-, lease- en onderhoudsverplichtingen

Bernhoven heeft diverse contracten afgesloten voor toekomstige jaren die betrekking hebben op huur-, lease- en onderhoudsverplichtingen. Deze verplichtingen vervallen als volgt (bedragen afgerond opgenomen x € 1.000):

	Huur	Lease	Onderhoud
<1 jaar	625	61	1.503
>1 jaar en <5 jaar	1.666	63	2.755
>5 jaar	4.725	0	862
	<u>7.016</u>	<u>124</u>	<u>5.120</u>

Aansprakelijkheidsstelling Medirisk

Medirisk heeft per 31 december 2015 een kapitaalversterking van haar deelnemers ontvangen om te voldoen aan de Solvency-II eisen op 1 januari 2016. Bernhoven heeft daartoe naast een reguliere kapitaalstorting ook een TIER 2 garantiestelling afgegeven van € 732.729,34.

Bernhoven is eigen risico drager voor de wettelijke medische aansprakelijkheid. Dat betekent dat Bernhoven aangesproken kan worden op eventuele toekomstige claims welke hun oorsprong vinden in het boekjaar.

Fiscale eenheid omzetbelasting

Per 1 december 2018 vormen Bernhoven B.V., Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven en Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven een fiscale eenheid voor de omzetbelasting, handelend onder de naam Fiscale eenheid Bernhoven B.V., Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven c.s. Voor deze periode handelden partijen al als fiscale eenheid.

5.1.15 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten op- richting en uitgifte van aandelen	Software	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Vooruitbe- talingen op immateriële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018						
- aanschafwaarde	0	3.650.606	0	5.295.024	562.958	9.508.588
- cumulatieve afschrijvingen	0	916.515	0	1.009.671	2.288	1.928.474
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>0</u>	<u>2.734.091</u>	<u>0</u>	<u>4.285.353</u>	<u>560.670</u>	<u>7.580.114</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen		890.103	0	0	1.277.411	2.167.514
- afschrijvingen	0	844.707	0	340.668	0	1.185.375
- terugname bijz. waardeverminderingen	0	0	0		0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>						
overboeking /ingebruikname	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	2.288	2.288
per saldo	0	0	0	0	-2.288	-2.288
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>45.396</u>	<u>0</u>	<u>-340.668</u>	<u>1.275.123</u>	<u>979.851</u>
Stand per 31 december 2018						
- aanschafwaarde	0	4.540.709	0	5.295.024	1.840.369	11.676.102
- cumulatieve afschrijvingen	0	1.761.222	0	1.350.339	0	3.111.561
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>0</u>	<u>2.779.487</u>	<u>0</u>	<u>3.944.685</u>	<u>1.840.369</u>	<u>8.564.541</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	20,0%	0,0%	6,7%	0,0%	

Toelichting

De vooruitbetalingen op immateriële vaste activa bestaan uit onderhanden MICT projecten.
Deze zijn toegelicht onder 5.1.14 punt 1.

5.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018						
- aanschafwaarde	120.352.844	0	62.831.210	0	0	183.184.054
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	19.883.503	0	43.996.357	0	0	63.879.860
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>100.469.341</u>	<u>0</u>	<u>18.834.853</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>119.304.194</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	16.918	0	3.585.117	1.550.017	0	5.152.052
- afschrijvingen	3.853.834	0	4.213.541	0	0	8.067.375
- terugname bijz. waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	0	0	0
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-3.836.916</u>	<u>0</u>	<u>-628.424</u>	<u>1.550.017</u>	<u>0</u>	<u>-2.915.323</u>
Stand per 31 december 2018						
- aanschafwaarde	120.369.762	0	66.416.327	1.550.017	0	188.336.106
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	23.737.337	0	48.209.898	0	0	71.947.234
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>96.632.425</u>	<u>0</u>	<u>18.206.429</u>	<u>1.550.017</u>	<u>0</u>	<u>116.388.871</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	2-5%	0,0%	10-25%	0,0%	0,0%	

Toelichting

De vooruitbetalingen op materiële vaste activa bestaan uit onderhanden verbouw- en (medische) inventaris projecten.

De specificatie is toegelicht onder 5.1.14 punt 2.

5.1.17 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT FINANCIELE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen in groeps- maatschappijen	Deelnemingen in overige verbonden maatschappijen	Overige effecten	Vordering op grond van compensatieregeling	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2018	1.431.532	0	0	0	16.000	1.447.532
Resultaat deelnemingen	-31.399	0	0	0	0	-31.399
Vervreemding deelneming	-382.000	0	0	0	0	-382.000
Aflossingen leningen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>1.018.133</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>16.000</u>	<u>1.034.133</u>

BIJLAGE

5.1.18 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (enkelvoudig)

Leninggever	Afsluit- datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werke- lijke rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Aflos- sings- wijze	Aflos- sings- verplich- ting 12md	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€		€	
BNG	02-08-99	5.105.027	30	onderhands	5,00%	2.042.147	0	170.160	1.871.987	1.021.187	lineair	170.160	rijksgarantie
BNG	15-09-03	1.134.450	20	onderhands	2,15%	340.334	0	56.721	283.613	0	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	01-12-03	1.134.450	20	onderhands	2,16%	340.334	0	56.721	283.613	0	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	22-12-03	3.750.000	18	onderhands	1,84%	833.334	0	208.334	625.000	1	lineair	208.333	borging WFZ
BNG	15-02-04	1.134.450	20	onderhands	2,25%	397.059	0	56.723	340.336	56.726	lineair	56.722	rijksgarantie
BNG	17-01-05	1.077.728	19	onderhands	3,83%	397.057	0	56.721	340.336	56.721	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	21-11-05	2.382.346	21	onderhands	3,56%	1.021.006	0	113.446	907.560	340.335	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	03-02-06	2.382.346	21	onderhands	3,62%	1.134.451	0	113.446	1.021.005	453.780	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	15-06-09	1.588.231	10	onderhands	4,30%	317.646	0	158.823	158.823	0	lineair	158.823	borging WFZ
BNG	02-11-09	2.155.460	19	onderhands	4,49%	1.247.898	0	113.446	1.134.452	567.227	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	01-08-10	2.042.011	18	onderhands	3,60%	1.247.896	0	113.445	1.134.451	567.226	lineair	113.445	rijksgarantie
St. Goodwillfonds Bernhoven	25-07-16	4.500.000	n.v.t.	achtergesteld	4,00%	4.500.000	0	0	4.500.000	4.500.000	afl. vrij	0	niet geborgd
ING Bank	01-12-12	58.000.000	30	onderhands	5,73%	50.266.668	0	50.266.668	0	0	lineair	0	niet geborgd
Rabobank	01-12-12	58.000.000	30	onderhands	5,73%	50.266.668	0	50.266.668	0	0	lineair	0	niet geborgd
ING Bank B1	2-1-2018	10.000.000	4	onderhands	3MU%	0	10.000.000	250.000	9.750.000	8.083.335	lineair	333.333	niet geborgd
ING Bank B2	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
ING Bank B3	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
ING Bank B4	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
ING Bank B5	12-1-2018	10.000.000	5	onderhands	1MU%	0	10.000.000	186.400	9.813.600	9.551.000	lineair	65.650	niet geborgd
Rabobank B1	2-1-2018	10.000.000	4	onderhands	3MU%	0	10.000.000	250.000	9.750.000	8.083.335	lineair	333.333	niet geborgd
Rabobank B2	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
Rabobank B3	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
Rabobank B4	2-1-2018	10.000.000	10	onderhands	3MU%	0	10.000.000	375.000	9.625.000	7.125.000	lineair	500.000	niet geborgd
Rabobank B5	2-1-2018	10.000.000	5	onderhands	1MU%	0	10.000.000	186.400	9.813.600	9.551.000	lineair	65.650	niet geborgd
Van Eerd Beheer BV	30-8-2018	600.000	4	onderhands	1,5%	0	600.000	0	600.000	0	lineair	150.000	niet geborgd
Obligatielening participatie I	31-10-2018	131.300	10	achtergesteld	4,0%	0	131.300	0	131.300	131.300	afl. vrij	0	niet geborgd
Obligatielening participatie II	31-10-2018	241.500	10	achtergesteld	4,0%	0	241.500	0	241.500	241.500	afl. vrij	0	niet geborgd
Totaal		245.359.299				114.352.498	100.972.800	104.874.122	110.451.176	85.954.673		5.165.953	

Toelichting:

De lening van Stichting Goodwillfonds Bernhoven is een achtergestelde lening, evenals obligatieleningen participatie I en II

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

Voor zover posten uit de enkelvoudige resultatenrekening niet afwijken van de geconsolideerde resultatenrekening zijn deze hierna niet nader toegelicht en wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening.

BATEN

15. Opbrengsten zorgprestaties

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	186.275.570	188.719.186
Overige zorgprestaties	2.482.034	1.336.661
Totaal	<u>188.757.604</u>	<u>190.055.847</u>

16. Subsidies

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Overige Rijkssubsidies	2.192.868	2.068.307
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	1.025.777	1.183.790
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	135.711	246.548
Totaal	<u>3.354.356</u>	<u>3.498.645</u>

17. Overige bedrijfsopbrengsten

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Verhuur lokaliteiten	310.597	350.211
Bijdragen DROOM strategie	1.400.000	5.400.360
Opbrengsten diensten en detacheringen	476.752	663.685
Bijdragen Garantieregeling Kapitaallasten	1.277.685	0
Overige opbrengsten	3.166.018	736.251
Totaal	<u>6.633.052</u>	<u>7.150.507</u>

Toelichting:

- De overige opbrengsten betreffen opbrengsten van Bernhoven waaronder vergoedingen voor ontvangen goodwill van de Plastisch Chirurgen i.v.m. vorming ZBC, uitgeleend personeel, dienstverlening centrale sterilisatie en de verhuur van onroerend goed.
- De bijdragen DROOM strategie betreffen specifieke bijdragen van de aangesloten zorgverzekeraars CZ en VGZ. De bedragen lopen af, in 2018 zijn de laatste bijdragen ontvangen uit het meerjaren contract.
- De post Bijdragen Garantieregeling Kapitaallasten bevat de berekende jaarbijdrage over het boekjaar. In 2018 is een aanvulling van 0,75 mln garantstelling verkregen van zorgverzekeraar VGZ.

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

18. Personeelskosten*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Sociale lasten	11.530.938	10.761.781
Andere personeelskosten:	<u>5.905.032</u>	<u>5.495.379</u>
Subtotaal	114.043.666	111.623.702
Personeel niet in loondienst	4.171.119	2.364.358
Totaal personeelskosten	<u><u>118.214.785</u></u>	<u><u>113.988.060</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment: Bernhoven BV	1.399	1.417
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden (excl. pnil)	<u><u>1.399</u></u>	<u><u>1.417</u></u>

Toelichting:

De personeelskosten zijn in 2018 4,2 mln hoger dan in 2017. Belangrijkste oorzaken zijn naast de indexatie, een groei van de formatie medisch specialisten en een toename van de kosten van PNIL a.g.v. moeilijk invulbare vacatures bij de O.K. en MICT en door De specificatie van het gemiddeld aantal FTE is gepresenteerd zonder formatie PNIL

19. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
Immateriële vaste activa		
- software	844.707	693.239
- goodwill	340.668	340.668
- materiële vaste activa		
- bedrijfsgebouwen en -terreinen	3.853.834	3.950.010
- andere vaste bedrijfsmiddelen	4.213.541	5.133.884
Totaal afschrijvingen	<u><u>9.252.750</u></u>	<u><u>10.117.801</u></u>

20. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- immateriële vaste activa	0	0
- materiële vaste activa	0	0
Totaal	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

21. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Plastische Chirurgie	0	824.999
Kaakchirurgie	876.994	966.148
Neurochirurgie	95.400	97.750
Totaal	<u>972.394</u>	<u>1.888.897</u>

Toelichting:

Plastische Chirurgie is per 1 april 2017 een ZBC geworden, met per 2018 eigen contracten met en facturatie aan zorgverzekeraars. Hierdoor zijn de honorariumkosten 0 in 2018

22. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	6.414.202	6.880.882
Algemene kosten	13.618.662	18.808.458
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	39.232.609	36.979.835
Onderhoud en energiekosten		
- onderhoud	1.208.568	1.180.677
- Energiekosten gas	463.000	557.506
- Energiekosten stroom	793.277	721.932
- Energie transport en overig	38.030	43.672
Subtotaal	<u>2.502.875</u>	<u>2.503.786</u>
Huur en leasing	572.822	596.354
Dotaties en vrijval voorzieningen	555.020	670.139
Totaal overige bedrijfskosten	<u>62.896.190</u>	<u>66.439.453</u>

Toelichting:

De algemene kosten zijn gedaald doordat er in 2017 voor € 5,5 miljoen aan incidentele kosten waren opgenomen. De patiënt- en bewonersgebonden kosten zijn gestegen als gevolg van een verdere stijging van de kosten van dure geneesmiddelen en onderzoeken door derden.

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

23. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rentebaten	724	3.227
Subtotaal financiële baten	<u>724</u>	<u>3.227</u>
Rentelasten	-5.676.867	-6.552.325
Overige financiële lasten	0	0
Subtotaal financiële lasten	<u>-5.676.867</u>	<u>-6.552.325</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-5.676.143</u></u>	<u><u>-6.549.098</u></u>

24. Aandeel in het resultaat van deelnemingen

Medirisk	-28.696	7.260
Dialysecentrum Ravenstein BV	-2.703	104.892
Totaal aandeel in het resultaat van deelnemingen	<u><u>-31.399</u></u>	<u><u>112.152</u></u>

Toelichting:

De deelneming in Ravenstein was in de jaarrekening 2017 ten onrechte op 28% bepaald i.p.v. 22%. Dit is herzien in de jaarrekening 2018. Hierdoor is er een negatief resultaatteffect van € 80.608, dit is verwerkt.

De resultaten van de deelnemingen zijn gebaseerd op de jaarresultaten 2017 van de beide deelnemingen. Dit is conform de bestendige gedragslijn.

5.1.20 OPMAAK EN VASTSTELLING

Opmaak en vaststelling jaarrekening

De raad van bestuur van Bernhoven heeft de jaarrekening 2018 opgemaakt in de vergadering van 23 april 2019.

De Raad van Commissarissen van Bernhoven heeft een positief advies over de jaarrekening 2018 aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders uitgebracht in de vergadering van 24 mei 2019.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Bernhoven heeft de jaarrekening 2018 vastgesteld in de vergadering van 24 mei 2019.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt toegevoegd aan de statutaire reserves.

Ondertekening door bestuurders en commissarissen

W.G.
G.J. van den Enden 24-mei-19

W.G.
J. van de Rijt 24-mei-19

W.G.
G.J.H.C.M. Peeters 24-mei-19

W.G.
P.F.I.M. Snijders 24-mei-19

W.G.
A.G. Heckman 24-mei-19

W.G.
L.M. Niessen 24-mei-19

W.G.
G.G. van Merode 24-mei-19

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

Conform artikel 35A lid 2 sub A vindt de winstverdeling als volgt plaats: het gehele resultaat en alle reserves, behaald respectievelijk gevormd bij gelegenheid van en sedert de omzetting in de vennootschap van de voormalige stichting: STICHTING ZIEKENHUIS BERNHOVEN, destijds gevestigd in de gemeente Bernheze en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 17120496, totdat het, in directe samenhang met een wijziging of intrekking van het bepaalde in artikel 5 lid 2 Wet Toelating Zorginstellingen (of een daarvoor in de plaats tredende regeling), voor instellingen voor medisch-specialistische zorg met een toelating als bedoeld in de Wet Toelating Zorginstellingen is toegestaan om winst en reserves uit te keren;

5.2.2 Nevenvestigingen

Bernhoven BV heeft geen nevenvestigingen.

5.2.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant